

ΦΑΡΜΑΚΑ ΠΑΘΗΣΕΩΝ ΔΕΡΜΑΤΟΣ

Τα φάρμακα του κεφαλαίου αυτού περιγράφονται στις παρακάτω κατηγορίες:

- 13.1 Έκδοχα - Μορφές σ. 603**
- 13.2 Τοπικά κορτικοστεροειδή σ. 604**
 - 13.2.1 Συνδυασμός κορτικοστεροειδούς και αντιμικροβιακών φαρμάκων σ. 607
 - 13.2.2 Συνδυασμός κορτικοστεροειδούς και αντιμυκητιασικών φαρμάκων σ. 607
 - 13.2.3 Συνδυασμός κορτικοστεροειδούς και κερατολυτικών φαρμάκων σ. 607
- 13.3 Φάρμακα κατά τοπικών λοιμώξεων σ. 609**
 - 13.3.1 Τοπικά αντιμικροβιακά σ. 609
 - 13.3.2 Τοπικά αντιμυκητιασικά σ. 610
 - 13.3.3 Φάρμακα κατά τοπικών ιογενών λοιμώξεων σ. 614
 - 13.3.3.1 Αντιερπητικά σ. 614
 - 13.3.3.2 Φάρμακα κατά μυρμηκίων και οξυτενών κονδυλωμάτων σ. 615
 - 13.3.4 Αντισηπτικά σ. 616
 - 13.3.5 Σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα σ. 617
 - 13.3.6 Παρασιτοκτόνα σ. 618
 - 13.3.6.1 Φάρμακα κατά της ψώρας σ. 618
 - 13.3.6.2 Φθειροκτόνα σ. 618
- 13.4 Αντιαλλεργικά - Αντικνησώδη - Τοπικά αναισθητικά σ. 620**
 - 13.4.1 Αντιαλλεργικά σ. 620
 - 13.4.2 Αντικνησώδη σ. 621
 - 13.4.3 Τοπικά αναισθητικά σ. 621
- 13.5 Φάρμακα κατά της ακμής σ. 621**
 - 13.5.1 Τοπικά φάρμακα σ. 621
 - 13.5.2 Συστηματικός χορηγούμενα σ. 624
- 13.6 Φάρμακα κατά της ψωρίασης σ. 625**
 - 13.6.1 Τοπικά φάρμακα σ. 626
 - 13.6.2 Συστηματικός χορηγούμενα σ. 628
- 13.7 Ανοσοτροποποιητικά φάρμακα σ. 630**
- 13.8 Κερατολυτικά σ. 632**
- 13.9 Φάρμακα κατά των διαταραχών της μελάγχρωσης σ. 633**

13.10 Διάφορα άλλα φάρμακα σ. 633

- 13.10.1 Αντιληπτικά σ. 633
- 13.10.2 Φάρμακα δερματικής λείσμανίας σ. 633
- 13.10.3 Αντιεπιδρωτικά σ. 633
- 13.10.4 Καυστικά σ. 634
- 13.10.5 Φωτοπροστατευτικές ουσίες σ. 634
- 13.10.6 Διαγνωστικές ουσίες σ. 634

13.1 Έκδοχα - Μορφές

Τα φάρμακα που χρησιμοποιούνται στη θεραπεία των δερματοπαθειών εφαρμόζονται κυρίως τοπικώς με διάφορες φαρμακοτεχνικές μορφές. Τα σκευάσματα αυτά περιέχουν, εκτός της δραστικής ουσίας (ή ουσιών) και τα έκδοχα ή αδρανή συστατικά. Η σημασία των τελευταίων στη θεραπεία των δερματοπαθειών ενέχει ιδιαίτερη αξία στο τελικό θεραπευτικό αποτέλεσμα: διευκολύνουν την εφαρμογή του κύριου φαρμάκου και την απελευθέρωσή του, αυξάνουν τη διαβατότητα από το δέρμα, ενώ παράλληλα ασκούν και άλλες δράσεις (μαλακτική, προστατευτική κλπ.). Το είδος και η ποιότητα του εκδόχου αποτελούν καθοριστικούς παράγοντες για την ποιότητα και επιλογή ενός φαρμακευτικού προϊόντος στη θεραπεία των δερματοπαθειών.

Με βάση το έκδοχο οι διάφορες φαρμακοτεχνικές μορφές διακρίνονται σε υγρές, ημίρρευστες και στερεές. Στις υγρές περιλαμβάνονται κυρίως τα πλύματα (lotions, shake lotions, suspensions), βάμματα (tinctures), χρίσματα (liniments) και γαλακτώματα (emulsions), στις ημίρρευστες οι αλοιφές (ointments), κρέμες (creams), φυράματα (pastes) και γέλες (gels) και στις στερεές οι σκόνες (powders) και τα ραβδία (sticks).

Οι υγρές γενικές μορφές ενδείκνυνται για εφαρμογή σε τριχωτές περιοχές και πτυχές του δέρματος ή όταν απαιτείται εφαρμογή του φαρμάκου σε λεπτή στιβάδα και μεγάλη έκταση, καθώς και σε οξείες φλεγμονώδεις καταστάσεις.

Οι κρέμες (υδατοδιαλυτές ή ελαιώδεις) ενδείκνυνται για οξείες και υποξείες φλεγμονώδεις καταστάσεις, καθώς και για εφαρμογή στις δερματικές πτυχές.

Οι αλοιφές είναι λιπαρά παρασκευάσματα και ενδείκνυνται σε χρόνιες φλεγμονώδεις καταστάσεις, στις οποίες απαιτείται παραλλήλως και μαλακτική δράση (καταστάσεις με λεικνοποίηση, ξηρότητα δέρματος, απολέπιση, υπερκεράτωση). Δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται σε οξείες φλεγμονώδεις καταστάσεις ή πτυχές του δέρματος, γιατί μπορεί να προκαλέσουν ερεθισμό.

Τα φυράματα απορροφούν νερό (περισσότερο από τις αλοιφές) και χρησιμοποιούνται ως προστατευτικά, καθώς και σε υποξείες λεικνοποιημένες δερματοπάθειες ή καταστάσεις με διαβρώσεις (χρόνιο έκζεμα, ψωρίαση, κλπ.).

Οι γέλες χρησιμοποιούνται κυρίως ως φορείς τοπικών αναισθητικών, αντιμικροβιακών κλπ. Εφαρμόζονται σε βλάβες περιορισμένης έκτασης. Αποτελούνται από το δραστικό συστατικό σε υδροφιλική ή υδροφοβική βάση, περιέχουν γενικά μεγάλη ποσότητα ύδατος και είναι ιδιαίτερα κατάλληλες για το πρόσωπο και το τριχωτό της κεφαλής.

Οι σκόνες είναι υγροσκοπικοί παράγοντες και εφαρμόζονται σε πτυχές για προστασία του δέρματος από διαβρώσεις. Χρησιμοποιούνται είτε αυτούσιες, είτε ως έκδοχα (αντιμικροβιακών, αντιμυκητιασικών, κλπ.) φαρμάκων. Δεν πρέπει να επιπάζονται σε ανοικτές πληγές (κίνδυνος αντίδρασης τύπου «ξένου σώματος») ή σε υγρές επιφάνειες.

Ανεπιθύμητες ενέργειες (αλλεργική δερματίτιδα εξ επαφής, επιδείνωση της δερματοπάθειας κλπ.) από τα έκδοχα ενδέχεται να συμβούν. Συνήθως, όταν εμφανίζονται, οφείλονται σε βελτιωτικές ή σταθεροποιητικές του προϊόντος ουσίες ή και σε ακατάλληλη επιλογή προϊόντος από πλευράς εκδόχου.

13.2 Τοπικά κορτικοστεροειδή

Τα κορτικοστεροειδή χρησιμοποιούνται σε ποικίλες δερματοπάθειες χορηγούμενα συστηματικώς (βλ. κεφ. 6.4) ή σε τοπική

ενδοδερμική έγχυση ή τοπικώς επί του δέρματος.

Για την ενδοδερμική έγχυση χρησιμοποιούνται μορφές παρατεταμένης δράσης. Ενδείξεις τοπικής έγχυσης αποτελούν ορισμένες περιπτώσεις γυροειδούς αλωπεκίας, τα κηλοειδή και οι υπερτροφικές ουλές, η οζώδης κνήφη, ορισμένες κοκκιωματώδεις βλάβες, η ψωριασική ονυχία, ο δισκοειδής ερυθηματώδης λύκος, ο ομαλός λειχήνας, η λεύκη και άλλες σπανιότερες δερματοπάθειες. Για την εφαρμογή τοπικών ενδοδερμικών ενέσεων ισχύουν όσα και για τη συστηματική χορήγηση. Ο τρόπος αυτός χορήγησης μπορεί να προκαλέσει σημαντική ατροφία του δέρματος στο σημείο της ένεσης. Οι ενέσεις κορτικοστεροειδών θα πρέπει να αποφεύγονται στην περιοχή των φρυδιών και γενικά γύρω από τα μάτια, γιατί υπάρχει ο κίνδυνος θρόμβωσης της κεντρικής αρτηρίας του οφθαλμού ή και μικρών αγγείων του αμφιβληστροειδούς.

Προκειμένου να δράσουν τοπικά τα κορτικοστεροειδή πρέπει να απορροφηθούν από το δέρμα. Ο βαθμός της απορρόφησης, άρα και της κλινικής δράσης και των ανεπιθύμητων ενεργειών, καθορίζεται από πολλούς παράγοντες, όπως είναι η συγκέντρωση του φαρμάκου, η φαρμακοτεχνική του μορφή (έκδοχα, παρουσία και άλλων ουσιών), η περιοχή της επιδερμίδας (δυσχερέια απορρόφησης σε παχιά κερατίνη στιβάδα) και η κατάσταση του δέρματος (αύξηση απορρόφησης σε δέρμα με λύση της συνέχειάς του).

Τα τοπικά κορτικοστεροειδή αναλόγως με την ισχύ τους διαιρούνται σε 4 κατηγορίες (βλ. Πίνακα 13.1). Τα όρια μεταξύ των κατηγοριών δεν είναι πάντοτε σαφή και ορισμένοι παράγοντες (όπως π.χ. η συγκέντρωση ή το έκδοχο) ενδέχεται να κατατάξουν μια ουσία σε δύο κατηγορίες, έτσι που πάντοτε καλό είναι η κάθε κατηγορία να ελέγχεται και με το κλινικό αποτέλεσμα.

Η κατά τα τελευταία χρόνια προσφορά όλο και πιο ισχυρών τοπικών κορτικοστεροειδών έχει καλλιεργήσει την εσφαλμένη εντύπωση ότι η ισχύς του κορτικοστεροειδούς σχετίζεται με καλύτερη και μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα. Στην πραγματικότητα η επιτυχής αντιμετώπιση συγκεκριμένης δερματοπάθειας μπορεί να απαιτεί την επιλογή άλλοτε άλλης ισχύος τοπικού

κορτικοστεροειδούς. Έτσι, σήμερα η επιλογή του κορτικοστεροειδούς διαμορφώνεται από την ίδια τη νόσο και τις αναμενόμενες ανεπιθύμητες ενέργειες. Το είδος επίσης του εκδόχου αποτελεί σημαντική παράμετρο που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στην επιλογή του κατάλληλου κορτικοστεροειδούς.

Ενδείξεις: Ανάλογα με την ισχύ α) Πολύ ισχυρή: Ψωρίαση κατά πλάκας, ψωρίαση παλαμών-πελμάτων, νευροδερματίτιδα εντοπισμένη, πομφόλυξ, ομαλός λειχήνας, δακτυλοειδές κοκκίωμα, λιποειδική νεκροβίωση, σαρκοειδωση, κηλοειδή β) Ισχυρή: Ψωρίαση, ατοπικό έκζεμα, νομισματοειδές έκζεμα, δερματίτιδα εξ επαφής, μαστοκύτωση, ερυθρηματώδης λύκος, παραψωρίαση, γυροειδής αλωπεκία γ) Μέτρια: Ψωρίαση ανάστροφη, πλιακό έγκαυμα, ροδόχρους πιτυρίαση δ) Ασθενής: Κνησμός δακτύλου, αιδοίου, οσχέου, σμηγματορροϊκή δερματίτιδα, ατοπικό έκζεμα σε παιδιά.

Αντενδείξεις: Αδιάγνωστες δερματοπάθειες, μικροβιακές, μυκητιασικές ή ιογενείς λοιμώξεις, ακμή, ροδόχρους ακμή, περιτοματική δερματίτιδα, άτονα έλκη, εγκαύματα (εμποδίζεται η επούλωση). Στην κνίδωση δεν ωφελούν.

Λόγω των εξ απορροφήσεως πιθανών παρενεργειών θα πρέπει να εφαρμόζονται με προσοχή σε μεγάλες δερματικές επιφάνειες, ιδίως στα παιδιά, σε ασθενείς με βαριές νεφροπάθειες, με λοιμώξεις, καθώς και σε επικείμενους εμβολιασμούς.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Τοπικός στις θέσεις εφαρμογής τους: Ατροφία και λέπτυνση του δέρματος, τελαγγειεκτασίες, ατροφικές ραβδώσεις, πορφύρα, περιτοματική δερματίτιδα, υπερτρίχωση, ακμοειδές εξάνθημα, αλλεργική ευαισθητοποίηση, επιδείνωση ή συγκάλυψη λοιμώξεων. Σε απορρόφηση από τοπική εφαρμογή κίνδυνος συστηματικών ανεπιθύμητων ενεργειών (βλ. κεφ. 6.4). Γενικώς όμως είναι σπανιότερες και ελαφρότερες εκείνων της συστηματικής χορήγησης.

Προσοχή στη χορήγηση: Να μην γίνεται χρήση πέραν των 3 εβδομάδων χωρίς επανεξέταση από τον ιατρό. Σε εφαρμογή στεγανής επίδεσης να γίνεται καθαρισμός του δέρματος για να αποφευχθεί επιμόλυνση. Μετά επανειλημμένη εφαρμογή (τουλάχιστον 10-15 ημέρες) κορτικοστεροειδών (κυρίως φθοριωμένων) μπορεί να παρατηρηθεί προσωρινή μείωση ή απώλεια της δραστηριότη-

ΠΙΝΑΚΑΣ 13.1 ΙΣΧΥΣ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΡΤΙΚΟΣΤΕΡΟΕΙΔΩΝ

Κορτικοστεροειδές	Ήπια	Δράση		
		Μέτρια (πυκνότητα %)	Ισχυρή	Πολύ ισχυρή
Alclometasone dipropionate		0.05		
Betamethasone valerate			0.1	
Betamethasone dipropionate			0.05	
Budesonide			0.025, 0.03	
Clobetasol propionate				0.05
Clobetasone butyrate		0.05		
Dexamethasone*		0.1, 0.2		
Diflucortolone valerate			0.1	
Flumethasone pivalate		0.02		
Fluocinolone acetonide		0.01	0.025	0.20
Fluocinonide			0.05	
Fluprednidene acetate			0.1	
Hydrocortisone acetate	1			
Methylprednisolone aceponate			0.1	
Mometasone furoate			0.1	
Triamcinolone acetonide			0.1	

*Από ορισμένους ταξινομείται σε αυτά με ήπια δράση

ΠΙΝΑΚΑΣ 13.2 ΤΟΠΙΚΑ ΚΟΡΤΙΚΟΣΤΕΡΟΕΙΔΗ

1. Ηλια**Hydrocortisone Acetate 1%**

FILOCOT/Sanofi-Aventis: cr.ext.us 1% tub x 20g

2. Μέτρια**Alclometasone Dipropionate 0.05%**

LOMESONE/Schering Plough: oint.ext.u 0.05% tub x 25g- cr.ext. us 0.05% tub x 25g

Clobetasone Butyrate 0.05%

RETTAVATE/GlaxoSmithKline: oint.ext.u 0.05% tub x 25g- cr.ext. us 0.05% tub x 25g

Dexamethasone 0.1-0.2%

SOLDESANIL/Diapit: oint.ext.u 0.20% tub x 30g

THILODEXINE/Φαρμεξ: sol.ext.us 0.1% fl x 30ml- cr.ext. us 0.1% tub x 10g

Fluocinolone Acetonide 0.01%

SYNALAR SIMPLE/Μινερβη: cr. ext. us 0.01% tub x 15g

3. Ισχυρά**Betamethasone Valerate 0.1%**

BETNOVATE/GlaxoSmithKline: oint.ext.u 0.1% tub x 25g- cr.ext. us 0.1% tub x 25 g- sol.ext.us 0.1% fl x 50ml scalp applic.

CELESTODERM-V/Schering Plough: oint. ext.u 0.1% tub x 15g- cr.ext. us 0.1% tub x 15g

FLOGOZYME/Norma: lot 0.1% fl x 50ml

GALINOCORT/ilco: lot 0.1% fl x 60ml

LOCASON SCALP/Proel: lot 0.1% fl x 60ml

MOVITHIOL/Farmanic: cr.ext. us 0.1% tub x 25g- lot 0.1% fl x 50ml

OSMORAN/Rafarm: lot 0.1% fl x 60ml

SANORVIL/Dekaz: lot 0.1% fl x 70ml

Betamethasone Dipropionate 0.05%

PROPIOFORM/Schering Plough: cr.ext. us 0.05% tub x 15g

Budesonide 0.025%, 0.03%

ASTROCAST/Χρυσπη Αλφα: cr.ext. us 0.025% tub x 50g

BIOSONIDE/Medicus: cr.ext.us 0.03% tub x 50g

BUDESAN/Biospray: cr.ext. us 0.025% tub x 50g, tub x 100g

BUDESODERM/Φαρμεξ: cr.ext. us 0.025% tub x 50g- sol.ext.us 0.025% bottle x 30ml, x100ml

BUDESONIDE/NORMA/Norma: cr.ext.us 0.025% tub x 50g

DEDOSTRYL/Antor: cr.ext. us 0.025% tub x 50g, tub x 100g

DEXALOCAL/Farmanic: sol.ext.us 0.025% fl x 100ml, cr.ext.us 0.03% tub x 50g, tub x 100g

ESONIDE/Kleva: cr.ext. us 0.025% tub x 100g

ΙΧΩΡ/Φοινιξφαρμ: cr.ext. us 0.03% tub x 100g

OBECIROL/Farmedia: cr.ext. us 0.025% tub x 50g

OBUSONID/Βελκα: cr.ext. us 0.025% tub x 50g

OLFOSONIDE/Novis: cr.ext. us 0.025% tub x 50g, tub x 100g- cut.sol 0.025% fl x 30ml, fl x 100ml

RESATA/Rafarm: cr.ext. us 0.025% tub x 30g

RHINOBROS/Bros: cr.ext.us 0.03% tub x 100g

SONIDAL/Specifar: cr.ext.us 0.025% tub x 50g

TALGAN/Ανφαρμ: cr.ext.us 0.025% tub x 100g

UDESOGEL/Φαραβ: cr.ext.us 0.03% tub x 100g

VERICORT/Viofar: oint.ext.u 0.025% tub x 50g- cr.ext. us 0.025% tub x 50g, tub x 100g

VINECORT/Genepharm: cr.ext. us 0.025% tub x 30g, x 50g, x 100g

ZAFECORT/Vocate: cr.ext.us 0.025% tub x 100g

Fluocinonide 0.05%

LIDEX/Μινερβη: cr.ext. us 0.05% tub x 10g

Fluticasone Propionate 0.01%, 0.05%

FLIXOTIDE/GlaxoSmithKline: cr.ext. us 0.05% tub x 30g- oint.ext.u 0.01% tub x 30g

Methylprednisolone**Aceponate 0.1%**

ADVANTAN/Schering: oint.ext.us 0.1% tub x 15g- cr.ext. us 0.1% tub x 15g

Mometasone Furoate 0.1%

BIOELEMENTA/Dekaz: cr.ext.us 0.1% tub x 25g

ELOCON/Schering Plough: cr.ext.us 0.1% tub x 25g- oint.ext.u 0.1% tub x 25g- lot 0.1% fl x 30ml

MOMETASONE/TARGET/Target: cut.sol 0.1% w/v fl x 30ml- cr.ext.us 0.1% tub x 25g

MOVESAN/Farmanic-Chemipharma: cr. ext.us 0.1% tub x 25g - cut.sol 0.1% w/v fl

N

ΠΙΝΑΚΑΣ 13.2 ΣΥΝΕΧΕΙΑ

x 30ml PHARMECORT/Φαρμεξ: cut.sol 0.1% w/v bottle x 30ml- cr.ext.us 0.1% tub x 25g	tub x 25g- oint. ext.u 0.05% tub x 25g - sol.ext.us 0.05% fl x 50ml scalp applic. RUBOCORD/Rafarm: cr.ext. us 0.05% tub x 30g
4. Πολύ ισχυρά	Flucinolone Acetonide 0.20%
Clobetasol Propionate 0.05%	SYNALAR SIMPLE/Μινερβα: cr.ext. us 0.20% tub x 15g
BUTAVATE/GlaxoSmithKline: cr.ext. us 0.05%	

τάς τους (ταχυφυλαξία), που αποκαθίσταται μετά από διακοπή ολίγων ημερών ή εβδομάδων. Ορισμένοι ιατροί προς αποφυγή εμφάνισης «ταχυφυλαξίας» συνιστούν κατά περιόδους αλλαγή του τύπου του κορτικοστεροειδούς κατά τη διάρκεια της θεραπείας.

Να αποφεύγεται η εφαρμογή σε μεγάλες επιφάνειες και για πολύ χρονικό διάστημα (κίνδυνος απορρόφησης). Στην ψωρίαση να δίνονται με φειδώ και με επιβλεψη ειδικού, διότι παρά την προσωρινή ωφέλεια, μακροχρονίως και μετά τη διακοπή της θεραπείας υπάρχει κίνδυνος επιδείνωσης. Ιδιαίτερα επικίνδυνη είναι η χορήγηση ισχυρών κορτικοστεροειδών (κίνδυνος συστηματικών εξ απορροφήσεως παρενεργειών). Σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να συσταθεί ασθενούς ισχύος προϊόν και για βραχύ χρόνο. Γενικώς είναι προτιμότερη η έναρξη με προϊόντα ασθενούς ισχύος και σε μη ανταπόκριση είτε να χορηγείται άλλο ίδιου ισχύος είτε μεγαλύτερης. Κατά την κύηση χορηγούνται μόνο εάν το όφελος δικαιολογεί τον πιθανό κίνδυνο για το έμβρυο. Όταν η χρήση τους κρίνεται απαραίτητη κατά τη γαλουχία, να περιορίζονται στο ελάχιστο η ποσότητα του φαρμάκου και η διάρκεια της θεραπείας.

Τρόπος εφαρμογής: Εφαρμογή λεπτού στρώματος του ασθενέστερης ισχύος κορτικοστεροειδούς, που είναι αποτελεσματικό για την πάθηση που προορίζεται, μόνο στην πάσχουσα περιοχή, όχι συχνότερα από 2 φορές την ημέρα ανάλογα με την περίπτωση. Σε ηλικιωμένα άτομα συνήθως μια φορά την ημέρα.

Φαρμακευτικά προϊόντα: Βλ. Πίνακα 13.2.

13.2.1 Συνδυασμός κορτικοστεροειδούς και αντιμικροβιακών φαρμάκων

Προσθήκη αντιμικροβιακών ουσιών στα σκευάσματα των τοπικών κορτικοστεροειδών δεν φαίνεται να παρουσιάζει πλεονεκτήματα. Εντούτοις, χρήση τέτοιων συνδυασμών δικαιολογείται σε περιπτώσεις επιμολυσμένων δερματοπαθειών και κυρίως στο έκζεμα και τη σμηγματορροϊκή δερματίτιδα.

Θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα αναφερόμενα σχετικώς με τα επιμέρους δραστικά συστατικά (βλ. 13.2 και 13.3.1).

Φαρμακευτικά προϊόντα: Βλ. Πίνακα 13.3.

13.2.2 Συνδυασμός κορτικοστεροειδούς και αντιμυκητιασικών φαρμάκων

Ο συνδυασμός κορτικοστεροειδούς και αντιμυκητιασικών φαρμάκων ενδείκνυται στην αρχική φάση ορισμένων μυκητιάσεων του δέρματος, οι οποίες παρουσιάζουν συγχρόνως και εκζεματοποίηση των βλαβών. Θα πρέπει να χρησιμοποιούνται με προσοχή και για περιορισμένο χρονικό διάστημα.

Φαρμακευτικά προϊόντα: Βλ. Πίνακα 13.3.

13.2.3 Συνδυασμός κορτικοστεροειδούς και κερατολυτικών φαρμάκων

Ο συνδυασμός κορτικοστεροειδούς και μιας κερατολυτικής ουσίας (σαλικυλικό οξύ, ουρία), για τοπική εφαρμογή, έχει αποδει-

ΠΙΝΑΚΑΣ 13.3 ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΡΤΙΚΟΣΤΕΡΟΕΙΔΩΝ

1. Κορτικοστεροειδές+ Αντιμικροβιακό

Betamethasone Valerate + Clioquinol

BETNOVATE-C/GlaxoSmithKline: oint. ext.u
0.1%+3% tub x 25g- cr.ext.us 0.1%+3%
tub x 25g

Betamethasone Valerate + Neomycin Sulfate

BETNOVATE-N/GlaxoSmithKline: cr.ext.us 0.1%
+0.5% tub x 25g- oint.ext.u 0.1% +0.5% tub x
25g

Betamethasone Valerate+ Fusidic Acid

BETASFUSIN/Φαρμεξ: cr.ext.us 0.1% + 2%
tub x 15g, tub x 30g

BETACORT/Biospray: cr.ext.us 0.1%+2%
tub x 30g

FUBECOT/Target: cr.ext.us 0.1%+2% tub x
30g

FUCICORT/Leo: cr.ext.us 0.1%+2% tub x
15g

SENSIBIO/Farmanic-Chemipharma: cr.ext.
us 0.1%+2% tub x 15g

Dexamethasone+Neomycin Sulfate

SAOCIN-D/Φαρμεξ: oint.ext.u 0.5% +0.1 %
tub x 20g

Flumethasone Pivalate+ Neomycin Sulfate

LOCACORTEN WITH NEOMYCIN/No-
vartis: cr.ext.us 0.02%+0.5% tub x 15g

Fluocinolone Acetonide+ Clioquinol

MYCO-SYNALAR/Mivεpβa: oint.ext.u 0.025
%+0.1% tub x 10g, 0.025%+3% tub x
30g

Hydrocortisone+Oxytetracycline Hydrochloride

TERRA-CORTIL/Pfizer: oint.ext.u 1%+3%
tub x 15g

Hydrocortisone Acetate+ Fusidic Acid

FUCIDIN H/Leo: cr.ext.us 1%+2% tub x 15g
HYDROFUSIN/Remek: cr.ext.us 1%+2%
tub x 15g, x 30g

Prednisolone+Neomycin Sulfate

DERMOL/Adelco: cr.ext.us 0.5%+0.5% tub
x 20g- oint.ext.u 0.5%+0.5% tub x 20g

Triamcinolone Acetonide+ Nystatin+Neomycin Sulfate

KENACOMB/Bristol Myers Squibb: cr.ext.us
0.1%+0.25%+100KU tub x 10g, x 25g

2. Κορτικοστεροειδές+ Αντιμυκητιασικό

Hydrocortisone Acetate+ Miconazole Nitrate

DAKTODOR/Janssen-Cilag: cr.ext.us 1%
+2% tub x 15g

Diflucortolone Valerate+ Isoconazole Nitrate

TRAVOCORT/Schering: cr.ext.us 0.1%
+1% tub x 15g

Triamcinolone Acetonide+ Econazole Nitrate

PEVISON/Janssen-Cilag: cr.ext.us 0.1%
+1% tub x 15g

Fluprednidene Acetate+ Miconazole Nitrate

ANIMYCOTIC/Biospray: cr.ext.us 0.1%
+2% tub x 20g

COMBI/Farmanic: cr.ext.us 0.1%+2% tub x
20g

CONAZOL/Specifar: cr.ext.us 0.1%+2% tub
x 20g

EXPECTEIN/Farmedia: cr.ext.us 0.1%+ 2%
tub x 20g

FEMINELLA/Viofar: cr.ext.us 0.1%+2% tub
x 20g

FLUNOVON/Νοβοφαρμ: cr.ext.us 0.1%
+2% tub x 20g

FOSEMYK/Dekaz : cr.ext.us 0.1%+2% tub x
20g

FUMICON/Leovan: cr.ext.us 0.1%+2% tub
x 20g, x 50g

MICOFLUP/Χρiσπa Αλφa: cr.ext.us 0.1%
+2% tub x 20g

MICOGEN/GenepharM: cr.ext.us 0.1% +
2% tub x 20g

OXIGON/Π. Λεων: cr.ext.us 0.1%+2% tub x
20g

PANDERM/S.J.A.: cr.ext.us 0.1%+2% tub
x 20g

PANMYK/Bros: cr.ext.us 0.1%+2% tub x
20g, x 50g

VERDAL/Olvos: cr.ext.us 0.1%+2% tub x
20g

χθεί χρήσιμος, δεδομένου ότι εκτός της κερατολυτικής δράσης τα φάρμακα αυτά επαυξάνουν τη διαβατότητα του κορτικοστεροειδούς από την κερατίνη στιβάδα και κατά συνέπεια τη δράση αυτού στη ζώσα επιδερμίδα. Ο συνδυασμός αυτός ενδείκνυται για καταστάσεις με υπερκεράτωση και απολέπιση (π.χ. ψωρίαση, χρόνιο έκζεμα, κλπ.). (Βλ. 13.8).

13.3 Φάρμακα κατά τοπικών λοιμώξεων

13.3.1 Τοπικά αντιμικροβιακά

Εκτεταμένες και εν τω βάθει λοιμώξεις του δέρματος (π.χ. ερυσίπελας, κυτταρίτιδα, δοθιήνωση κλπ.) αντιμετωπίζονται με συστηματική χορήγηση αντιμικροβιακών.

Τοπική χρήση τους δικαιολογείται μόνο σε επιπολής και περιορισμένης έκτασης λοιμώξεις και θα πρέπει να γίνεται με φειδώ, εξαιτίας κυρίως των κινδύνων ανάπτυξης ανθεκτικών μικροβιακών στελεχών και ευαισθητοποίησης με αλλεργικές αντιδράσεις. Προτιμούνται τα μη χορηγούμενα συστηματικώς μόνα τους ή ενίοτε σε συνδυασμούς μεταξύ τους.

Κύρια αντένδειξη είναι τυχόν υπερευαισθησία στο αντιμικροβιακό. Οι συνηθέστερες ανεπιθύμητες ενέργειες είναι ο τοπικός ερεθισμός και οι αλλεργικές αντιδράσεις.

Σημειώνεται ότι εναλλακτική λύση για την αντιμετώπιση μικρών τραυμάτων και ελαφρών λοιμώξεων του δέρματος αποτελεί η καθαριότητα σε συνδυασμό με τοπικά αντισηπτικά.

ΑΜΙΚΑΣΙΝΗ Amikacin

Ενδείξεις: Μικροβιακές λοιμώξεις δέρματος, που οφείλονται σε ευαίσθητα στην ουσία βακτήρια. Λοιπές βλ. κεφ. 5.1.6.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Σπανίως αντιδράσεις υπερευαισθησίας και τοπικός ερεθισμός. Ενίοτε επιλοίμωξη από ανθεκτικά βακτήρια.

Προσοχή στη χορήγηση: Να αποφεύγεται κατά το 1ο τρίμηνο της κύησης και τη γαλουχία (δεν υπάρχει εμπειρία).

Δοσολογία: Εφαρμογή στην πάσχουσα περιοχή μία φορά την ημέρα.

Λοιπά: Βλ. Αμικασίνη κεφ. 5.1.6.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

Amikacin Hydrochloride

LIKACIN/Kleva: gel.ext.us 5% tub x 30g

ΜΟΥΠΙΡΟΣΙΝΗ Mupirocin

Ενδείξεις: Μικροβιακές λοιμώξεις του δέρματος, που οφείλονται σε ευαίσθητα στελέχη *Staphylococcus aureus* και *Streptococcus pyogenes*. Λοιπές βλ. κεφ. 12.2.3.

Ανεπιθύμητες Ενέργειες: Κεφαλαλγία, διάρροια, ναυτία.

Προσοχή στη χορήγηση: Σε νεφρική ανεπάρκεια επειδή περιέχει μακρογόλη.

Δοσολογία: Τοπική εφαρμογή 3 φορές την ημέρα μέχρι 10 ημέρες. Ασθενείς που δεν παρουσιάζουν κλινική ανταπόκριση σε 3-5 ημέρες, πρέπει να επανεξετάζονται. Δεν έχει μελετηθεί σε βρέφη ηλικίας <1 έτους.

Λοιπά: Βλ. Μουπιροσίνη κεφ. 12.2.3.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

BACTROBAN/GlaxoSmithKline: oint.ext.u 2% w/w tub x 15g

MUPIROCIN/TARGET/Target: oint.ext.u 2% tub x 15g

ΟΞΥΤΕΤΡΑΚΥΚΛΙΝΗ + ΠΟΛΥΜΥΞΙΝΗ Β Oxytetracycline + Polymyxin B

Ενδείξεις: Λοιμώξεις δέρματος.

Δοσολογία: Τοπική εφαρμογή 2-3 φορές την ημέρα.

Λοιπά: Βλ. εισαγωγή.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

Oxytetracycline Hydrochloride+Polymyxin B Sulfate

TERRAMYCIN WITH POLYMYXIN/Pfizer: oint.ext.u 3%+10000 iu/g tub x 15g- pd. ext.us 3%+10000 iu/g fl x 14g

ΤΥΡΟΤΡΙΧΙΝΗ Tyrothricin

Ενδείξεις: Λοιμώξεις δέρματος από ευαίσθητα στο φάρμακο βακτήρια.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Σπανίως αντιδράσεις υπερευαισθησίας ή σύνδρομο Stevens-Johnson.

Δοσολογία: Τοπική εφαρμογή 2-3 φορές την ημέρα.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

TRICIDERM/Ni-The: oint.ext.u 0.05% tub x 12g

ΦΟΥΣΙΔΙΚΟ ΟΞΥ Fusidic Acid

Ενδείξεις: Σταφυλοκοκκικές λοιμώξεις δέρματος. Λοιπές βλ. κεφ. 5.1.13 και 11.1.1.

Αντενδείξεις: Λοίμωξη από ανθεκτικούς μικροοργανισμούς, όπως η *Pseudomonas aeruginosa*.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Τοπικές αντιδράσεις υπερευαισθησίας.

Προσοχή στη χορήγηση: Να αποφεύγεται γύρω από τους οφθαλμούς. Σε μακροχρόνια χορήγηση κίνδυνος ανάπτυξης ανθεκτικών στελεχών. Η ασφάλεια κατά την κύηση και γαλουχία δεν έχει τεκμηριωθεί.

Δοσολογία: Εφαρμογή κρέμας ή αλοιφής 2-3 φορές την ημέρα για περίοδο όχι μεγαλύτερη των 7 ημερών. Αν χρησιμοποιηθεί με προστατευτικό επίδεσμο προτείνεται λιγότερο συχνή εφαρμογή. Ο εμποτισμένος επίδεσμος εφαρμόζεται στην περιοχή που πάσχει 1-2 φορές την ημέρα. Καλύπτεται με κατάλληλο επίδεσμο που αλλάσσεται τακτικά.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

FLUSTERIX/Farmanic: cr.ext.us 2% tub x 15g

FUCIDIN/Leo: cr.ext.us 2% tub x 15g- oint.ext.u 2%* tub x 15g- imp. gauze* 30 mg/τεμάχιο (100cm²)

* ως Sodium Fusidate

13.3.2 Τοπικά αντιμυκητιασικά

Χρησιμοποιούνται τοπικά, συστηματικά από του στόματος ή παρεντερικά και σε συνδυασμό των παραπάνω οδών. Επίσης τοπικά σε μερικές μορφές επιδερμοφυτιών εφαρμόζεται αλοιφή συσταμένη από 6% βενζοϊκό οξύ και 3% σαλικυλικό οξύ, γνωστή ως αλοιφή Whitfield, που παρασκευάζεται από τον φαρμακοποιό. Οι περιο-

σότερες εντοπισμένες μυκητιασικές λοιμώξεις αντιμετωπίζονται με τοπικά αντιμυκητιασικά.

Συστηματική θεραπεία χρησιμοποιείται για μυκητιάσεις ονύχων ή τριχωτού της κεφαλής ή εάν η δερματική λοίμωξη είναι εκτεταμένη, διασπαρμένη ή ανίατη. Οι εν τω βάθει μυκητιάσεις, που γενικώς είναι σπάνιες, απαιτούν για την αντιμετώπισή τους άλλοτε αντιμικροβιακά και άλλοτε αντιμυκητιασικά φάρμακα σε συστηματική χορήγηση. Για αντιμυκητιασικά παρεντερικής και από του στόματος χορήγησης βλ. κεφ.5.2.

Οι **ενδείξεις** των τοπικών αντιμυκητιασικών είναι:

- Μυκητιάσεις δέρματος, τριχών και ονύχων από επιδερμόφυτα, τριχόφυτα και μικρόσπορα. Η αντιμετώπιση μόνο με τοπική θεραπεία έχει αποτελεσματικότητα 50-60%. Έτσι, τα φάρμακα αυτά εφαρμόζονται σε συνδυασμό με συστηματική χορήγηση για χρονικό διάστημα 1-6 μηνών αναλόγως του είδους του μύκητα και της εντόπισης της βλάβης.
- Μυκητιάσεις παρατριματικών περιοχών, παρωνυχίου, βλεννογόνων και σπανιότερα ονύχων από μονίλια (κάντιντα).
- Ποικιλόχρους πιτυρίαση (από *Malassezia furfur*).

Προσοχή στη χορήγηση: Γενικός κανόνας πριν από την έναρξη κάθε αντιμυκητιασικής θεραπείας είναι η εργαστηριακή διαπίστωση του είδους του μύκητα.

Ορισμένοι προδιαθεσικοί παράγοντες, όπως η ανοσοκαταστολή, η λήψη αντιμικροβιακών, η παχυσαρκία, ο διαβήτης κλπ., ευνοούν την ανάπτυξη μυκητιασικών λοιμώξεων και δυσχεραίνουν τη θεραπεία.

Αποτυχία στην αντιμυκητιασική αγωγή οφείλεται συνήθως σε:

- ατελή θεραπεία (ως προς τη διάρκειά της)
- παρουσία ανθεκτικών στελεχών
- αυξημένη ευαισθησία του ξενιστή (ύπαρξη προδιαθεσικών παραγόντων) και
- επαναμόλυνση από το περιβάλλον.

Να αποφεύγεται η επαφή των προϊόντων με τα μάτια, αυτιά και τους βλεννογόνους. Σε βρέφη με εκτεταμένες βλάβες, λόγω αυξημένης απορρόφησης.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Τοπικός ερεθισμός του δέρματος και αντιδράσεις υπε-

ρευαισθησίας που περιλαμβάνουν ερύθημα, καύσο και κνησμό. Να διακόπτεται η θεραπεία εάν αυτά τα συμπτώματα είναι σοβαρά.

ΑΜΟΡΟΛΦΙΝΗ ΥΔΡΟΧΛΩΡΙΚΗ Amorolfine Hydrochloride

Ενδείξεις: Τοπική θεραπεία δερματομυκητιάσεων που οφείλονται στα δερματόφυτα *Tinea pedis*, *T. cruris*, *T. inguinalis*, *T. corporis* και *T. manum*. Ονυχομυκητιάσεις.

Προσοχή στη χορήγηση: Δεν υπάρχει εμπειρία για την ασφάλεια κατά την κύηση, τη γαλουχία και σε παιδιά <12 ετών.

Δοσολογία: Εφαρμογή της κρέμας στην πάσχουσα επιφάνεια 1 φορά την ημέρα, το βράδυ, μετά από καθαρισμό της περιοχής, επί τουλάχιστον 2-3 εβδομάδες. Η λάκα εφαρμόζεται στους πάσχοντες όνυχες 1-2 φορές την εβδομάδα μετά προηγούμενη λείανση και καθαρισμό της περιοχής. Γενικά η διάρκεια θεραπείας είναι 6 μήνες για τους όνυχες των χεριών και 9-12 μήνες για τους όνυχες των μεγάλων δακτύλων των ποδιών. Συνιστάται επανάληψη της θεραπείας ανά διαστήματα 3 περίπου μηνών.

Λοιπά: Βλ. εισαγωγή.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

LOCERYL/Lavipharm: cr.ext.us 0.25% tub x 20g
- nail.laqu 5% fl x 5ml+30 χαρτομάντιλα

ΕΚΟΝΑΖΟΛΗ ΝΙΤΡΙΚΗ Econazole Nitrate

Ενδείξεις: Μυκητιάσεις από δερματόφυτα, μονίλια και *Malassezia furfur* (ποικιλόχρους πιτυρίαση). Λοιπές βλ. κεφ. 7.5.

Δοσολογία: Εφαρμογή 2 φορές την ημέρα για 1-4 εβδομάδες.

Λοιπά: Βλ. εισαγωγή.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

BISMULTIN/Rafarm: cr.ext.us 1% bt x 30g- pd.
ext.us 1% fl x 40g

MYCOBACTER/Biospray: spr 1% w/w fl x 60 ml
PENICOMB/Χρυσια Αλφα: cr.ext.us 1% tub x 45g
PEVARYL/Janssen-Cilag: cr.ext.us 1% bt x 30g-
spr 1% w/w fl x 30ml

ΙΣΟΚΟΝΑΖΟΛΗ ΝΙΤΡΙΚΗ Isoconazole Nitrate

Ενδείξεις: Επιπολής λοιμώξεις του δέρματος με μύκητες, όπως μυκητιάσεις χεριών, ποδιών, βουβωνικής χώρας, έξω γεννητικών οργάνων. Ερύθρασμα. Λοιπές βλ. κεφ. 7.5.

Δοσολογία: Επάλειψη 1 φορά την ημέρα για 2-3 εβδομάδες, για επίμονες λοιμώξεις ακόμη και μέχρι 4 εβδομάδες.

Λοιπά: Βλ. εισαγωγή και κεφ. 7.5.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

TRAVOGEN/Schering: cr.ext.us 1% tub x 15g

ΚΕΤΟΚΟΝΑΖΟΛΗ Ketoconazole

Ενδείξεις: Κρέμα: Δερματοφυτία ποδιών, κορμού και πτυχών (παράτριμμα) από *Trichophyton rubrum*, *T. mentagrophytes* και *Epidermophyton floccosum*. Επιπολής καντιντιάσεις από *Candida albicans* και *C. tropicalis*. Ποικιλόχρους πιτυρίαση από *Malassezia furfur* (*Pityrosporum orbiculare*). Στην αντιμετώπιση της σημηματορροϊκής δερματίτιδας που επιπλέκεται με *Pityrosporum ovale*, *Pityrosporum orbiculare* και *Demodex follicularum*.

Σαμπουάν 2%: Αγωγή και προφύλαξη σε ποικιλόχρου πιτυρίαση, σημηματορροϊκή δερματίτιδα και πιτυρίαση τριχωτού κεφαλής. Σαμπουάν 1%: Μέτριου έως σοβαρού βαθμού πιτυρίαση τριχωτού κεφαλής. Λοιπές βλ. κεφ. 5.2.

Δοσολογία: Κρέμα: Τοπική επέλειψη 1 φορά την ημέρα και σε πιο ανθεκτικές περιπτώσεις 2 φορές την ημέρα επί 3-4 εβδομάδες για καντιντιασικές λοιμώξεις ή δερματοφυτία πτυχών και κορμού, 4-6 εβδομάδες για δερματοφυτία ποδιών, 2 εβδομάδες για ποικιλόχρου πιτυρίαση, 2-4 εβδομάδες για σημηματορροϊκή δερματίτιδα.

Σαμπουάν 2%: Αγωγή: Ποικιλόχρους πιτυρίαση μία φορά την ημέρα επί 5 ημέρες το πολύ, σημηματορροϊκή δερματίτιδα και πιτυρίαση τριχωτού κεφαλής 2 φορές την εβδομάδα επί 2-4 εβδομάδες. Προφύλαξη: Ποικιλόχρους πιτυρίαση μία φορά την ημέρα επί 3 ημέρες το πολύ, πριν από την έκθεση στον ήλιο,

σημηγατορροϊκή δερματίτιδα και πιτυρίαση τριχωτού κεφαλής 1 φορά κάθε 1-2 εβδομάδες.

Σαμπουάν 1%: 2 φορές την εβδομάδα επί 4-6 εβδομάδες.

Λοιπά: Βλ. εισαγωγή και κεφ. 5.2.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

ABBA/Medichrom: med.shamp 2% w/w fl x 180ml

ADENOSAN/Farmanic: med.soap 2% w/w fl x 120ml, x 180ml

BOTADERM/Biospray: med.shamp 2% w/w fl x 180ml

EBERSEPT/Bros: med.shamp 2% w/w fl x 60ml, x 120ml

FLIDAPHEN/Zwitter: med.shamp 2% fl x 180 ml

FUNGORAL/Janssen-Cilag: cr.ext.us 2% tub x 30g- med.shamp 1% w/w fl x 200ml, 2% w/w fl x 120ml

ILGEM/Rafarm: cr.ext.us 2% tub x 30g- med.shamp 2% fl x 120ml

KETOCONAZOLE/GENEPHARM/Genepharm: cr.ext.us 2% tub x 30g - med.shamp 2% fl x 120ml

LIBROMAN/Dekaz: med.shamp 2% bottle x 120ml

NEO-EGMOL/Target: med.shamp 2% (w/w) fl x 60ml, x 120ml

NYOXEP/Μεντιμαρ: med.shamp 2% fl x 120ml, x 180ml

ΚΛΟΤΡΙΜΑΖΟΛΗ **Clotrimazole**

Ενδείξεις: Βλ. Εκοναζόλη. Επιπλέον η μορφή της κρέμας σε αιδοίτιδα και βαλανίτιδα από *Candida*. Λοιπές βλ. κεφ. 7.5.

Δοσολογία: 1-2 φορές την ημέρα για 1-2 εβδομάδες.

Η κρέμα πιθανόν να ελαττώσει την αποτελεσματικότητα και την ασφάλεια προϊόντων latex, όπως τα προφυλακτικά και τα διαφράγματα. Η αποτελεσματικότητα που κολπικών σπερματοκτόνων που χρησιμοποιούνται ως μέσα αντισύλληψης μπορεί επίσης να ελαττωθεί. Η επίδραση αυτή είναι προσωρινή και λαμβάνει χώρα μόνο κατά τη διάρκεια της θεραπευτικής αγωγής.

Λοιπά: Βλ. εισαγωγή και κεφ. 7.5.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

CANESTEN/Bayer: cr.ext.us 1% tub x 20g- sol.ext.us 1% fl x 20ml

FACTODIN/Φαραν: cr.ext.us 1% tub x 20g

ΚΥΚΛΟΠΙΡΟΞΟΛΑΜΙΝΗ **Ciclopirox Olamine**

Ενδείξεις: Λοιμώσεις από μονίλια και δερματόφυτα. Ποικιλόχρους πιτυρίαση. Η μορφή σαμπουάν στη σημηγατορροϊκή δερματίτιδα. Λοιπές βλ. κεφ. 7.5.

Δοσολογία: Τοπική εφαρμογή κρέμας ή διαλύματος δύο φορές την ημέρα για 21 περίπου ημέρες.

Σαμπουάν: 2-3 φορές την εβδομάδα για 4 εβδομάδες.

Λοιπά: Βλ. εισαγωγή.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

CANDIMYC/Iofar: cr.ext.us 1% tub x 20g

NEO-BOTACREME/Norma: cr.ext.us 1% tub x 20g- sol.ext.us 1% fl x 20ml

NEO-MYCODERMOL/Adelco: cr.ext.us 1% tub x 20g- sol.ext.us 1% fl x 20ml

STIEPROX/Gabriel Health: med. shamp 1.5% bottle x 100ml

ΜΙΚΟΝΑΖΟΛΗ ΝΙΤΡΙΚΗ **Miconazole Nitrate**

Ενδείξεις: Βλ. Εκοναζόλη. Λοιπές βλ. κεφ. 7.5 και 12.3.2.

Λοιπά: Βλ. εισαγωγή.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

DAKTARIN/Janssen-Cilag: cr.ext.us 2% tub x 30g- lot 2% w/w fl x 30g- tinct 2% fl x 30ml- pd.ext.us 2% fl x 20g

MEZOLITAN/Dekaz: cr.ext.us 2% tub x 30g- pd.ext.us 2% fl x 20g

UNTANO/Rafarm: cr.ext.us 2% tub x 15g, x 30g, x 80g- pd.ext.us 2% fl x 25g

ΜΠΙΦΟΝΑΖΟΛΗ **Bifonazole**

Ενδείξεις: Βλ. Εκοναζόλη.

Δοσολογία: Εφαρμόζεται μια φορά την ημέρα (πρωί ή βράδυ) μετά από πλύσιμο και σκούπισμα της πάσχουσας περιοχής. Διάρκεια θεραπειάς 2-3 εβδομάδες.

Λοιπά: Βλ. εισαγωγή.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

AERODERMA/Farmanic: cr.ext.us 1% tub x 15g

BIFON/Genepharm: cr.ext.us 1% tub x 15g

FUNGIDERM/Biospray: cr.ext.us 1% w/w tub x 35g

GLORYSKIN/Μεντιμαρ: pd.ext.us 1% fl x 20g

MYCO-FLUSEMIDON/Ανφαρμ: cr.ext.us 1% tub x 15g, x 30g

MYCOSPOR/Bayer: cr.ext.us 1% tub x 15g-sol.ext.us 1% fl x 15ml

ΟΜΟΚΟΝΑΖΟΛΗ ΝΙΤΡΙΚΗ Omoconazole Nitrate

Ενδείξεις: Βλ. Εκοναζόλη.

Δοσολογία: Εφαρμόζεται τοπικά μια φορά την ημέρα. Διάρκεια θεραπείας 3-4 εβδομάδες ή και περισσότερο ανάλογα με την ανταπόκριση της νόσου στη θεραπεία.

Λοιπά: Βλ. εισαγωγή.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

FONGAMIL/Remek: cr.ext.us 1% w/w tub x 30g

ΠΥΡΙΘΕΙΟΝΗ ΨΕΥΔΑΡΓΥΡΟΥΧΟΣ Pyrrithione Zinc

Ενδείξεις: Λιπαρή και ξηρή σμηγματόρροια του τριχωτού της κεφαλής, όπου περιορίζει την απολέπιση (πιτυρίδα) και τον κνησμό. Ποικιλλόχρους πιτυρίαση.

Προσοχή στη χορήγηση: Να αποφεύγεται σε παιδιά.

Δοσολογία: Τοπικό λούσιμο-πλύσιμο τριχωτού κεφαλής 2-3 φορές την εβδομάδα για 1 μήνα και ακολούθως περιοδική χρήση.

Λοιπά: Βλ. εισαγωγή.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

DAOHAIR-S/Φαρμεξ: med.shamp 1% w/w fl x 120g

ΣΕΛΗΝΙΟ ΘΕΙΩΔΕΣ Selenium Sulfide

Ενδείξεις: Ποικιλλόχρους πιτυρίαση, σμηγματορροϊκή δερματίτιδα τριχωτού κεφαλής.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Τοπικός ερεθισμός σε περιοχές δερματίτιδας, σπανίως αλλεργική δερματίτιδα εξ επαφής.

Προσοχή στη χορήγηση: Πολύ τοξικό σε λήψη από το στόμα και εντόνως ερεθιστικό των βλεννογόνων. Να γίνεται προσεκτική χρήση.

Δοσολογία: Ποικιλλόχρους πιτυρίαση: Εφαρμογή για 15-30 λεπτά στις πάσουσες περιοχές και ακολούθως πλύση για 14 ημέρες ή επάλειψη το βράδυ και πλύση το πρωί και επανάλειψη μετά μια εβδομάδα. Καλύτερα αποτελέσματα με παράλληλο λούσιμο 1 ή 2 φορές την εβδομάδα για 1-2 μήνες. Σμηγματορροϊκή δερματίτιδα τριχωτού κεφαλής: Λούσιμο 1-2 φορές την εβδομάδα. Αφήνεται να δράσει για 5 λεπτά.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

SELSUN/Kite: med.shamp 2.5% fl x 60ml

ΤΕΡΒΙΝΑΦΙΝΗ Terbinafine

Ενδείξεις: Μυκητιάσεις δέρματος προκαλούμενες από δερματόφυτα. Ποικιλλόχρους πιτυρίαση. Επιπλέον η μορφή της κρέμας στη δερματική μονιλίαση (καντιντίαση). Λοιπές βλ. κεφ. 5.2.

Αντενδείξεις: Κύηση, γαλουχία.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Ερυθρότητα, αίσθημα νυγμών ή κνησμός μπορεί να παρουσιαστούν στο σημείο της επάλειψης. Τα συμπτώματα αυτά πρέπει να διακρίνονται από τις αλλεργικές αντιδράσεις, όπως κνίδωση, εξάνθημα, φυσαλλιδώδες εξάνθημα και πομποί, που είναι σπάνιες αλλά απαιτούν διακοπή της θεραπείας.

Δοσολογία: Επάλειψη κρέμας 1-2 φορές την ημέρα για 1 εβδομάδα, στην ποικιλλόχρου πιτυρίαση όμως για 2 εβδομάδες, επάλειψη γέλης 1 φορά την ημέρα για 1 εβδομάδα, ψεκασμός εκνεφώματος 1 φορά την ημέρα για 1 εβδομάδα, στην ποικιλλόχρου πιτυρίαση όμως 2 φορές την ημέρα για 1 εβδομάδα. Δεν έχει τεκμηριωθεί η ασφάλεια σε παιδιά.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

Terbinafine Hydrochloride

EALK/Μεντιμαρ: cut.sol 1% bottle x 30ml

LAMISIL/Novartis:cr.ext.us 1% tub x 15g- spr. sol 1% fl x 30ml (με αντλία ψεκασμού)

LAMISIL DERMGEL/Novartis: gel.ext.us 1% tub x 15g

ROMIVER/Rafarm: cr.ext.us 1% w/w tub x 15g

TERBIGRAM/Lavipharm: cr.ext.us 1% tub x 30g- sol.ext.us 1% bottle x 30ml

TERBISKIN/Biospray: cr.ext.us 1% tub x 30g

TERMISIL/Genepharm: cr.ext.us 1% w/w tub x 30g

ΤΙΟΚΟΝΑΖΟΛΗ Tioconazole

Ενδείξεις: Βλ. Εκοναζόλη. Λοιπές βλ. κεφ. 7.5.

Λοιπά: Βλ. εισαγωγή.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

COTINAZIN/Pfizer: cr.ext.us 1% tub x 30g- pd.ext.us 1% w/w fl x 30g- spr.sol 1% w/w fl x 30ml

ΦΕΝΤΙΚΟΝΑΖΟΛΗ ΝΙΤΡΙΚΗ Fenticonazole Nitrate

Ενδείξεις: Μυκητιάσεις από δερματόφυτα, μονίλια, ποικιλόχρους πιτυρίωση, μυκητίαση έξω ωτός, ερύθρασμα. Λοιπές βλ. κεφ. 7.5.

Αντενδείξεις: Κύηση, γαλουχία.

Δοσολογία: Μετά από καθαρισμό της πάσχουσας περιοχής, τοπική εφαρμογή 1-2 φορές την ημέρα μέχρι την πλήρη αποκατάσταση της βλάβης. Σε περίπτωση τριχοφυτίας των ποδιών και ονυχομυκητίασης η θεραπεία συνεχίζεται για 2 εβδομάδες ακόμη.

Λοιπά: Βλ. εισαγωγή.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

LOMEXIN/Galenica: cr.ext.us 2% tub x 30g- spr 2% fl x 30ml- gel.ext.us 2% tub x 30g

ΦΛΟΥΤΡΙΜΑΖΟΛΗ Flutrimazole

N

Ενδείξεις: Μυκητιάσεις από δερματόφυτα, όπως *Tinea pedis, cruris, corporis, faciei et barbae, inguinalis* οφειλόμενες σε *Trichophyton species* (π.χ. *T. rubrum, T. mentagrophytes, T. tonsurans*), *Microsporum species* (π.χ. *M. canis, M. gypseum*) και *Epidermophyton floccosum*. Επιφανειακές καντινιτιάσεις που οφείλονται κυρίως σε μύκητες του γένους *Candida* (π.χ. *C. albicans, parapsilosis, guilliermondii, tropicalis*). Ποικιλόχρους πιτυρίωση που οφείλεται σε *Malassezia furfur* (*Pityrosporum ovale*).

13. ΦΑΡΜΑΚΑ ΠΑΘΗΣΕΩΝ ΔΕΡΜΑΤΟΣ

Δοσολογία: Ενήλικες και παιδιά >10 ετών : Εφαρμόζεται μία φορά την ημέρα, αφού καθαρισθεί η πάσχουσα και η γύρω από αυτή περιοχή, σε μικρές ποσότητες. Η συνιστώμενη διάρκεια θεραπείας είναι 4 εβδομάδες για *Tinea pedis* η μεσοδακτύλια μυκητίαση, 2-3 εβδομάδες για *Tinea corporis*, 1-2 εβδομάδες για *Pityriasis versicolor*, 2-4 εβδομάδες για καντινιτιάσεις. Η διάγνωση επανεκτιμάται εάν δεν έχει επέλθει κλινική βελτίωση μέσα σε 4 εβδομάδες θεραπείας.

Λοιπά: Βλ. εισαγωγή.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

TOPIDERM/Oivos: gel.ext.us 1% bottle x 100 ml

13.3.3 Φάρμακα κατά τοπικών ιογενών λοιμώξεων

13.3.3.1 Αντιερπητικά

Στον απλό έρπητα μπορεί να χρησιμοποιηθεί για επαλείψεις μίγμα αλκοόλης 70° και αιθέρα σε ίσα μέρη. Τελευταίως χρησιμοποιούνται κρέμα ακυκλοβίρης 5% στον επιχειλίο και τον έρπητα των γεννητικών οργάνων ή πενκυκλοβίρης 1% στον επιχειλίο ή τρομανταδίνη. Η έναρξη της θεραπείας πρέπει να γίνεται το συντομότερο δυνατό και να συνεχίζεται για 5 ημέρες.

ΑΚΥΚΛΟΒΙΡΗ Aciclovir

Ενδείξεις: Τοπική θεραπεία δερματικών λοιμώξεων από τον ιό του απλού έρπητα (επιχειλίου, γεννητικών οργάνων). Λοιπές βλ. κεφ. 5.3.1 και 11.1.2.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Παροδικό αίσθημα πόνου, καύσου ή νυγμού. Ερύθημα ή απολέπιση του δέρματος.

Προσοχή στη χορήγηση: Να μην εφαρμόζεται σε βλεννογόνους (στόμα, κόλπος) και στα μάτια. Να μη χορηγείται κατά τη διάρκεια της κύησης και της γαλουχίας (πιθανός κίνδυνος για το έμβρυο ή το βρέφος).

Δοσολογία: Τοπική επάλειψη 5 φορές την ημέρα σε διάστημα 4 ωρών παραλείποντας τη νυκτερινή εφαρμογή για 5 ημέ-

ρες. Εάν η ίαση δεν είναι πλήρης, η θεραπεία μπορεί να συνεχισθεί για ακόμα 5 ημέρες το μέγιστο.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

ABDUCE/Farmanic: cr.ext.us 5% tub x 2g, x 5g, x 10g

CARGOSIL/Genepfarm: cr.ext.us 5% tub x 10g

CEVINOLON/Bros: cr.ext.us 5% tub x 10g

CYCLOVIRAN/MEDICHROM/Medichrom: cr.ext.us 5% tub x 2g, x 10g

ETASISEN/Rafarm: cr.ext.us 5% tub x 10g

HAGEVIR/Cosmopharm: cr.ext.us 5% w/w tub x 10g

HELPOSOL/Help: cr.ext.us 5% tub x 2g, x 10g

HERZKUR/Χρυσια Αλφα: cr.ext.us 5% tub x 10g

NELDIM/Vilco: cr.ext.us 5% tub x 10g

VERPIR/Kieva: cr.ext.us 5% tub x 10g

VIRUSTERIL/Biospray: cr.ext.us 5% w/w tub x 10g

ZIDOVIMM/Ανφαρμ: cr.ext.us 5% tub x 10g

ZOVIRAX/GlaxoSmithKline: cr.ext.us 5% tub x 2g, x 5g, x 10g

ΠΕΝΚΥΚΛΟΒΙΡΗ Penciclovir

Ενδείξεις: Τοπική θεραπεία επιχειλίου έρπητα.

Δοσολογία: Τοπική επάλειψη ανά 2 ώρες εκτός των ωρών του ύπνου για 4 ημέρες. Δεν συνιστάται σε παιδιά <16 ετών.

Λοιπά: Βλ. Ακυκλοβίρη.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

FENIVIR/Novartis: cr.ext.us 1% w/w tub x 2g

VECTAVIR/Novartis: cr.ext.us 1% (w/w) tub x 2g

TROMANTΑΔΙΝΗ Tromantadine

Ενδείξεις: Τοπική θεραπεία απλού έρπητα.

Αντενδείξεις: Γαλουχία.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Δερματικές αντιδράσεις υπερευαισθησίας, όπως π.χ. ερύθημα, φυσαλλίδες, οζίδια κλπ.

Αλληλεπιδράσεις: Δεν υπάρχουν γνωστές.

Προσοχή στη χορήγηση: Χορηγείται σε πρώιμα στάδια πριν από τον σχηματισμό των φυσαλλίδων. Διακοπή της θεραπείας εάν εμφανιστούν αντιδράσεις υπε-

ρευαισθησίας. Δεν υπάρχει εμπειρία από τη χρήση του σε κύηση.

Δοσολογία: Τοπική επάλειψη και ελαφρά εντριβή στο σημείο της βλάβης 3 φορές την ημέρα.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

Tromantadine Hydrochloride

VIRU-MERZ SEROL/Γρ. Σαράντηs: gel.ext.us 1% tub x 5 g

13.3.3.2 Φάρμακα κατά μυρμηκίων και οξυτενών κονδυλωμάτων

Αντιμετωπίζονται με κρουοπηξία ή ηλεκτροπηξία και με διάφορα καυστικά φάρμακα (π.χ. τριχλωροξικό οξύ). Τα κυρίως χρησιμοποιούμενα φάρμακα είναι η ποδοφυλλίνη, η ποδοφυλλοτοξίνη (το κύριο ενεργό συστατικό της ποδοφυλλίνης), η φθοριοουρακίλη και η ιμικιμόδη.

Η **ποδοφυλλίνη** χρησιμοποιείται σε δισκία και σε ορισμένες πυκνότητες (σε αλκοόλη 12.5%, έλαιον 20-25%, βάμμα βενζόλης 5-15%) ή σε αλοιφή (σε λανολίνη και βαζελίνη 20-25%).

Η **ιμικιμόδη** είναι «ανοσοτροποποιητική» ουσία που δρα πιθανώς με την παραγωγή κυτοκινών στα σημεία της βλάβης. Δεν έχει άμεση αντιική δράση.

ΙΜΙΚΙΜΟΔΗ Imiquimod

Ενδείξεις: Τοπική θεραπεία των εξωτερικών περιπρωκτικών οξυτενών κονδυλωμάτων, εκείνων των εξωτερικών γεννητικών οργάνων και των μικρών επιφανειακών βασικοκυτταρικών καρκινωμάτων σε ενήλικες.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Τοπικές δερματικές αντιδράσεις: άλγος, κνησμός, ερύθημα, οίδημα, διάβρωση και εκδορά. Σπανίως εξέλκωση και εσχαροποίηση. Κεφαλαλγία, μυαλγίες, γριππώδες σύνδρομο.

Προσοχή στη χορήγηση: Να αποφεύγεται η εφαρμογή της σε υγιές δέρμα, σε ανοιχτές πληγές ή τραύματα. Προσοχή σε ασθενείς που λαμβάνουν ανοσοκατασταλτικά φάρμακα. Δεν συνιστάται για τη θεραπεία των κονδυλωμάτων των εσωτερικών

κών γεννητικών οργάνων και της ακροποσθίας (κίνδυνος φίμωσης). Σε κύηση και γαλουχία δεν υπάρχει εμπειρία. Είναι φρόνιμο να σταθμίζονται τα οφέλη με τους ενδεχόμενους κινδύνους.

Δοσολογία: Σε κονδυλώματα εφαρμογή 3 φορές την εβδομάδα, τη νύχτα, για 6-10 ώρες μέχρι την εξάλειψη των βλαβών, με μέγιστη διάρκεια θεραπείας τις 16 εβδομάδες. Σε επιφανειακό βασικοκυτταρικό καρκίνωμα σε ενήλικες εφαρμογή 5 φορές την εβδομάδα για 6 εβδομάδες, πριν από την κατάκλιση για 8 ώρες περίπου. Να αξιολογείται η αναπαύκηση 12 εβδομάδες μετά το τέλος της θεραπείας.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

ALDARA/Laboratoires 3M Sante France: cr.ext.us 5% (12.5mg/sachet) 12 sachets

ΠΟΔΟΦΥΛΛΟΤΟΞΙΝΗ Podophyllotoxin

Ενδείξεις: Οξυτενή κονδυλώματα.

Αντενδείξεις: Κύηση.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Τοπικός ερεθισμός.

Προσοχή στη χορήγηση: Το ανώτατο όριο εφαρμογής του φαρμάκου είναι 50 εφαρμογές.

Δοσολογία: Τοπική εφαρμογή πρωί-βράδυ για 3 (συνεχόμενες) ημέρες την εβδομάδα.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

WARTEC/Gabriel Health: cr.ext.us 0.15% tub x 5g- sol.ext.us 0.5% fl x 3ml

ΦΘΟΡΙΟΥΡΑΚΙΛΗ Fluorouracil

Ενδείξεις: Καλοήθεις υπερπλασίες δέρματος (πλιακές ή γεροντικές υπερκερατώσεις, μυρμηκίες), νόσος του Bowen, οξυτενή κονδυλώματα. Λοιπές βλ. κεφ. 8.2.

Αντενδείξεις: Καταστολή του μυελού των οστών. Κύηση.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Έντονος τοπικός ερεθισμός, ιδίως σε επαφή με τους βλεννογόνους ή σε μακρά παραμονή στο δέρμα, δερματίτιδα, υπέρχρωση. Σπανιότερα αλωπεκία, στοματίτιδα, φωτοευαισθησία.

Προσοχή στη χορήγηση: Η αλοιφή να

13. ΦΑΡΜΑΚΑ ΠΑΘΗΣΕΩΝ ΔΕΡΜΑΤΟΣ

μην έλθει σε επαφή με τα μάτια. Να αποφεύγεται η υπεριώδης ακτινοβολία. Καλό πλύσιμο των χεριών μετά την εφαρμογή.

Δοσολογία: Επάλειψη ακριβώς στο σημείο της βλάβης μια φορά την ημέρα για 6-8 ώρες και για 20 περίπου ημέρες.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

Fluorouracil+Salicylic Acid

VERRUCA HERMAL/Olivos: sol.ext.us fl x 13ml

13.3.4 Αντισηπτικά

Χρησιμοποιούνται σε μολύνσεις του δέρματος, σε περιπτώσεις που υπάρχει κίνδυνος μόλυνσης και σε χειρουργικές επεμβάσεις. Ανήκουν σε διάφορες κατηγορίες: αλκοόλες και αλδεΐδες, ιδίως στις διάφορες μορφές του (λ.χ. βάμμα ιωδίου, ποβιδόνη), ενώσεις του κλωρίου (λ.χ. κλωρεξιδίνη, κλωροξυλενόλη), φαινόλες (λ.χ. εξακλωροφαινίνο), οξειδωτικά (λ.χ. υπεροξειδίου του υδρογόνου, υπερμαγγανικό κάλιο), κ.ά.

Να ακολουθούνται πιστά οι οδηγίες χρήσης ενός εκάστου εξ αυτών, διότι μπορεί να προκληθούν ανεπιθύμητες ενέργειες από απορρόφηση, όπως σε παρατεταμένη χορήγηση ή/και εφαρμογή σε εκτεταμένες δερματικές επιφάνειες.

Κυκλοφορούν πολλά προϊόντα με ένα ή μίγματα αντισηπτικών.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

Chlorhexidine Gluconate

HIBITANE/Cana: sol.ext.us 0.5% fl x 250ml, x 500ml, 5% (να αραιώνεται πριν από τη χρήση) fl x 500ml- med.l.soap 4% fl x 250ml, x 1000ml

Chlorocresol+Hexamidine Di-Isotionate+ Chlorhexidine Gluconate

OCTRENE/Pharmafabre: med.l.soap fl x 250ml

Cetrimonium Bromide

CETAVLON/Cana: cr.ext.us 0.50% tub x 25g - sol.ext.us 20% fl x 500ml- tinct 0.50% fl x 500ml

Cetrimonium Bromide+ Chlorhexidine Gluconate

HIBICET/Cana: sol.ext.us (15+1.5)% fl x 500ml

Triclosan

AMPITASOL/Φαρμεξ: med.l. soap 0.40% fl x 100ml, x 1000ml

Triclocarban

ANTIBACTER FORTE/Bayer: sol.ext.us 1% fl x

160g, 2bottles x 1kg

Chloroxylenol

DETTOL/Ρεκίτ Μπενικίξερ: sol.ext.us 4.8% fl x 250ml, x 500ml

Iodine

BAMMA ΙΩΔΙΟΥ 2%/ MEDIPLANTS/ Medi-plants: tinct 2% fl x 65ml

BAMMA ΙΩΔΙΟΥ 2%/ΖΑΡΜΠΗ/Ζαρμπή: tinct 2% fl x 50ml

IODINE/BIOSPRAY/Biospray: sol.ext.us 2% fl x 50ml

Merbromin

MERBROMIN SODIUM/BIOSPRAY/Biospray: sol.ext.us 2% fl x 30ml

MERBROMIN 2%/MEDIPLANTS/Mediplants: sol.ext.us 2% fl x 50ml, x 100ml

MERCUROCHROM/ZΑΡΜΠΗ/Ζαρμπή: sol.ext.us 2% fl x 100ml

Povidone-Iodine

BETADINE/Lavipharm: sol.ext.us 10% fl x 30 ml, x 240ml- oint.ext.u 10% tub x 30g, x 210g- med.l.soap 7.5% fl x 100ml, x 1000 ml- tinct 10% fl x 8ml-cr.ext.us 50mg tub x 30g

TINSOLE/Erfar: sol.ext.us 10% fl x 30ml, x 240 ml

DRAPIX/Doctum: sol.ext.us 10% fl x 240ml- med.l.soap 7.5% fl x 1000ml

OXISEPT/Demo: sol.ext.us 7.5% fl x 1000ml, 10% fl x 240ml

Octenidine Hydrochloride+Phenoxyethanol

OCTENISEPT/Φαρμεξ: sol.ext.us 0.1%+2% bottle x 50ml + σύστημα ψεκασμού, x 250ml + σύστημα ψεκασμού, x 1000ml

Octenidine Hydrochloride+N-Propyl Alcohol+Isopropyl Alcohol

OCTENIDERM/Φαρμεξ: sol.ext.us (0.085+26+38)% bottle x 250ml, x 1000ml

Ethyl Alcohol 95%

ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΟ

MEDIPLANTS/Mediplants: sol.ext.us 70% v/v bottle x 300ml

Isopropyl Alcohol+N-Propyl Alcohol + Mecetronium Etilsulfate

STERILIUM/Pharma Chemie: sol.ext.us bottle x 100ml, x 500ml, x 1000ml, δοχείο x 5l

Isopropyl Alcohol+Benzalkonium Chloride

CUTASEPT F/Pharma Chemie: sol.ext.us (63+0.025)% fl x 250ml, x 1l

CUTASEPT G/Pharma Chemie: sol.ext.us (63+0.025)% fl x 250ml, x 1l

Hydrogen Peroxide

BIOSEPT/Biospray: spr.sol 3% w/v fl x 100ml
OXYGENATED WATER 3%/MEDIPLANTS/

Mediplants: sol.ext.us 3% fl x 100ml, x 240 ml, x 1000ml

ΥΔΡΟΓΟΝΟΥ ΥΠΕΡΟΞΕΙΔΙΟ 3% BIOSPRAY/ Biospray: spr.sol 3% fl x 100ml

ΥΔΡΟΓΟΝΟΥ ΥΠΕΡΟΞΕΙΔΙΟ 3%/ΖΑΡΜΠΗ/ Ζαρμπή: sol.ext.us 3% fl x 100ml

Yellow Soft Paraffin+Boric Acid

VASELINE BORIQUE/NI-THE/Ni-The: oint.ext u (90+10)% tub x 18g

13.3.5 Σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα

Ο όρος Σεξουαλικά Μεταδιδόμενα Νοσήματα (ΣΜΝ) έχει αντικαταστήσει από πολλών ετών τον όρο Αφροδίσια Νοσήματα, διότι συνιστά ευρύτερη ομάδα νοσημάτων από τα κλασικά γνωστά Αφροδίσια νοσήματα (βλενόρροια, σύφιλη, μαλακό έλκος, αφροδίσιο κοκκίωμα) και περιλαμβάνει παθήσεις, οι οποίες μεταδίδονται από άτομου σε άτομο μετά από στενή επαφή δέρματος και βλεννογόνων της περιοχής των γεννητικών οργάνων, του ορθού και του στόματος. Ο αριθμός και η συχνότητα των παθήσεων αυτών έχει αυξηθεί θεαματικά περίπου από το 1980 και περιλαμβάνει και παθήσεις οι οποίες δεν οφείλονται μόνον σε βακτήρια, αλλά και σε μύκητες και ιούς. Με τις παθήσεις αυτές δεν ασχολούνται, όπως στο παρελθόν, αποκλειστικά οι Αφροδισιολόγοι-Δερματολόγοι, αλλά και ιατροί πολλών άλλων ειδικοτήτων. Έτσι σήμερα εκτός από τα «κλασικά» αφροδίσια νοσήματα στα ΣΜΝ υπάγονται και παθήσεις που οφείλονται σε: α) χλαμύδια, μυκοπλάσματα, ουρεαπλάσματα (ουρηθρίτιδες, τραχηλίτιδες, πρωκτίτιδες, επιδιδυμίτιδες, σαλπινγίτιδες κ.ά.), β) μύκητες (λ.χ. καντιντίαση) και γ) ιούς (ηπατίτιδες, ανοσιακή ανεπάρκεια, έρπητας, κονδυλώματα κλπ)

Στη συνέχεια αναφέρονται τα αντιβιοτικά που χορηγούνται στα 4 «κλασικά» αφροδίσια» νοσήματα σε διάφορους συνδυασμούς ή αλληλουχίες.

Σύφιλη: Η πενικιλίνη εξακολουθεί να είναι το φάρμακο εκλογής και χρησιμοποιείται κυρίως η βενζαθενική πενικιλίνη σε δόση 2.4 εκατομμύρια iu ενδομυϊκώς σε εφάπαξ δόση. Σε περιπτώσεις αλλεργίας στην πενικιλίνη μπορεί να δοθεί τετρακυκλίνη ή δοξυκυκλίνη για 14 ημέρες.

Γονοκοκκική ουρηθρίτιδα: Κεφτριαξόνη 125mg εφάπαξ ενδομυϊκώς. Εναλλακτικώς Κεφίξιμη 400mg από του στόματος ή Σιπροφλοξασίνη 500mg από του στόματος ή Οφλοξασίνη 400mg από του στόματος ή Λεβοφλοξασίνη 250mg από του στόματος, όλα εφάπαξ.

Μαλακό έλκος: Αζιθρομικίνη 1g από του στόματος ή Κεφτριαξόνη 250mg ενδομυϊκώς εφάπαξ ή Σιπροφλοξασίνη 500mg x 2 για 3 ημέρες ή Ερυθρομικίνη 500mg x 3 για 7 ημέρες.

Νόσος Nicolas-Favre (Αφροδίσιο λεμφοκοκκίωμα): Δοξυκυκλίνη 100mg x 2 από του στόματος για 21 ημέρες ή Ερυθρομικίνη 500mg από του στόματος x 4 για 21 ημέρες.

Στα ανωτέρω προστίθενται, λόγω της μεγάλης συχνότητάς τους, τα ακόλουθα νοσήματα:

Μη επιπλεγμένη χλαμυδιακή λοίμωξη και μη γονοκοκκική ουρηθρίτιδα:

Δοξυκυκλίνη 100mg για 7 ημέρες ή αζιθρομικίνη 1g σε μία εφάπαξ δόση.

Για τα λοιπά ΣΜΝ βλ. κεφ. 5.

13.3.6 Παρασιτοκτόνα

Τα φάρμακα της κατηγορίας αυτής χρησιμοποιούνται για τη θεραπεία της ψώρας και των φθειριάσεων (τριχωτού κεφαλής και εφθιβαίου). Η πρόκληση δρυφάδων συνεπεία του κνησμού, αλλά και ο βαθμός ερεθιστικότητας των χρησιμοποιούμενων φαρμάκων οδηγεί ενίοτε σε εκζεματοποίηση ή και επιμόλυνση των βλαβών, στοιχεία που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τη θεραπεία.

13.3.6.1 Φάρμακα κατά της ψώρας

Χρησιμοποιείται κυρίως το μίγμα εσντεπαλλεθρίνη με πιπεροnyλο-βουτοξειδίο. Το πρώτο δρα στο ΚΝΣ του ακάρεως και το δεύτερο αυξάνει την αποτελεσματικότητα του πρώτου δρώντας σε ενζυμικά συστήματα του ακάρεως.

Εναλλακτικές θεραπείες είναι το βενζοϊκό βενζύλιο σε πυκνότητα 25%, που όμως είναι ερεθιστικό και πρέπει να αποφεύγεται στα παιδιά, το καθιζηθέν θείο, η κροταμιπτόνη και το μαλαθείο (βλ. και Φθειροκτόνα 13.3.6.2).

ΕΣΝΤΕΠΑΛΛΕΘΡΙΝΗ+ ΠΙΠΕΡΟΝΥΛΟ-ΒΟΥΤΟΞΕΙΔΙΟ Esdepallethrin+Piperonyl Butoxide

N

Ενδείξεις: Ψώρα (για όλες τις ηλικίες).

Αντενδείξεις: Κύηση, γαλουχία.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Ηπιες και περιλαμβάνουν διάφορα εξανθήματα.

Προσοχή στη χορήγηση: Σε ασθματικούς ασθενείς. Να προφυλάσσονται με ένα ματσίλι ή μύτη, το στόμα και τα μάτια των παιδιών κατά τον ψεκάσμό. Να μην έλθει σε επαφή με τα μάτια και το πρόσωπο. Να μην καταπίνεται.

Δοσολογία: Ψεκάζεται όλο το σώμα εκτός του προσώπου και του τριχωτού της κεφαλής με κατεύθυνση από πάνω προς τα κάτω, ιδιαίτερα σε περιοχές όπου τα συμπτώματα είναι πιο έντονα (λ.χ. μεταξύ των δακτύλων). Ο ψεκάσμος γίνεται κατά προτίμηση το βράδυ και σε όλα τα μέλη της οικογένειας. Μετά πάροδο 12 ωρών το σώμα ξεπλένεται με σαπούνι και νερό.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

SPREGAL/Οίνος: aer.top 0.63%+5.04% fl x 160g

ΘΕΙΟΝ ΚΑΘΙΖΗΘΕΝ Sulfur Precipitated

Ενδείξεις: Ψώρα (προτιμάται στα μικρά παιδιά και εγκύους).

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Τοπικός ερεθισμός, ενδεχόμενη τοξικότητα σε παρατεταμένη επαφή με το δέρμα λόγω απορρόφησης. Χρωματίζει το δέρμα και τα ενδύματα.

Δοσολογία: Τοπική επάλειψη του σώματος εκτός του προσώπου. Ακολουθεί λουτρό καθαριότητας. Θεραπεία 3 ημερών μπορεί να επαναληφθεί σε 5 ημέρες. Παρασκευάζεται από τον φαρμακοποιό σε πυκνότητα 5-10% σε βαζελίνη ή σε ευσερίνη (eucerin) και νερό.

13.3.6.2 Φθειροκτόνα

Τα χρησιμοποιούμενα φθειροκτόνα είναι το μαλαθείο, οι διάφορες πυρεθρίνες (τετραμεθρίνη, φαινοθρίνη, περμεθρίνη) και η πιπεροnyλη. Η τελευταία είναι ακαρεοκτόνο και

χρησιμοποιείται κυρίως σε συνδυασμό με πυρεθρίνες ενισχύοντας τη δράση τους.

Η χρήση φαρμακευτικών προϊόντων που περιέχουν πυρεθρίνες δεν πρέπει σε κάθε περίπτωση να υπερβαίνει τις 3 εβδομάδες, οπότε και διακόπτεται η χορήγησή τους, διότι υπάρχει κίνδυνος ανάπτυξης ανθεκτικών στελεχών.

Το μαλαθείο είναι φθειροκτόνο και ωσκότονο. Πρόκειται όμως για δηλητήριο, διότι είναι οργανοφωσφορική ένωση, αναστολέας της χολινεστεράσης. Η θανατηφόρος δόση στα ζώα είναι 1 g/kg. Στον άνθρωπο έχουν αναφερθεί παροδικές παραλύσεις μυών, κράμπες, ηπατική και νεφρική ανεπάρκεια, ακόμα και θάνατοι σε ψεκαστές με υπερβολική έκθεση στο φάρμακο.

Προληπτική εφαρμογή φθειροκτόνων δεν πρέπει να γίνεται. Κατά την εφαρμογή τους να προστατεύονται οφθαλμοί και βλεννογόνοι. Προϊόντα που περιέχουν οινόπνευμα, δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται σε ασθματικούς ασθενείς ή όταν υπάρχει κοντά φλόγα ή πιθανότητα ηλεκτρικού σπινθήρα. Για τον ίδιο λόγο δεν πρέπει να χρησιμοποιείται ηλεκτρικός στεγνωτήρας, αλλά τα μαλλιά να αφήνονται να στεγνώσουν ακάλυπτα, σε θερμοκρασία περιβάλλοντος.

ΜΑΛΑΘΕΙΟΝ Malathion

Ενδείξεις: Φθειρίωση τριχωτού κεφαλής και εφηβαίου και σπανιότερα ψώρα.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Αλλεργική δερματίτιδα εξ επαφής, τοπικός ερεθισμός, εμφάνιση πιτυρίδας στο τριχωτό της κεφαλής.

Προσοχή στη χορήγηση: Να μην εφαρμόζεται σε μεγάλες επιφάνειες και σε δέρμα με βλάβες, να αποφεύγεται η επαφή με τους βλεννογόνους, να μη χρησιμοποιείται περισσότερο από μια φορά την εβδομάδα για 3 εβδομάδες. Η μέγιστη ασφαλή προσλαμβανόμενη ημερήσια ποσότητα είναι 20 mg/kg. Η χρήση του φαρμάκου σε παιδιά <6 μνών να γίνεται με ιατρική παρακολούθηση.

Δοσολογία: Σε φθειριάσεις εφαρμόζεται τοπικά και ακολουθεί καλή έκπλυση με το σαμπουάν μετά 2 ώρες ή για παρατεταμένη προφύλαξη 12 ώρες για τις ψείρες του τριχωτού της κεφαλής ή μετά 10-12 ώρες για τις ψείρες του εφηβαίου.

Επανάληψη μετά 7-9 ημέρες. Σε ψώρα εφαρμόζεται σε όλο το σώμα, εκτός του προσώπου και των μαλλιών, για 12 ώρες και ακολουθεί λουτρό.

Λοιπά: Βλ. εισαγωγή.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

SICARIL/Sanofi-Aventis: lot 0.5% fl x 50ml + med. shamp 1% tub x 20g (συνδυασμένη συσκευασία)

ΠΕΡΜΕΘΡΙΝΗ + ΠΙΠΕΡΟΝΥΛΟ - ΒΟΥΤΟΞΕΙΔΙΟ + ΜΑΛΑΘΕΙΟΝ Permethrin + Piperonyl Butoxide + Malathion

Ενδείξεις: Φθειρίωση τριχωτού κεφαλής.

Αντενδείξεις: Παιδιά <30 μνών.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Έντονος καύσος, ερύθημα και αλλεργική δερματίτιδα εξ επαφής.

Προσοχή στη χορήγηση: Ο ψεκασμός να γίνεται σε καλά αεριζόμενο χώρο και μακριά από φλόγα. Δεν πρέπει να ψεκάζεται στη βάση των τριχών, αλλά σε απόσταση 3 εκατοστών από το τριχωτό της κεφαλής. Να αποφεύγεται η επαφή με τα μάτια και τους βλεννογόνους. να προφυλάσσονται τα μάτια, η μύτη και το στόμα με πετσάτα. Εφαρμόζεται μόνο άπαξ εβδομαδιαίως και μέχρι τρεις εβδομάδες συνολικά.

Δοσολογία: Ψεκάζεται για 1 λεπτό. Αφήνεται να δράσει 10 λεπτά, όχι περισσότερο, και ακολουθεί λούσιμο. Τα αυγά απομακρύνονται χτενίζοντας βρεγμένα τα μαλλιά με λεπτή ατένα ή το ειδικό πυκνόδοτο αντιφθειρικό χτένι. Στη συνέχεια ξέπλυμα με άφθονο νερό.

Λοιπά: Βλ. εισαγωγή.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

PARA-PLUS/Oivos: aer.top (0.5+2+0.25)% w/w fl x 90g

ΤΕΤΡΑΜΕΘΡΙΝΗ + ΦΑΙΝΟΘΡΙΝΗ Tetramethrin + Phenothrin

Ενδείξεις: Φθειρίωση τριχωτού κεφαλής, εφηβαίου, σώματος.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Αλλεργική δερματίτιδα εξ επαφής.

Δοσολογία: Επάληψη και λούσιμο της περιοχής και παραμονή του αφρού για 10-

15 λεπτά και στη συνέχεια ξέπλυμα. Επανάληψη έως και 2 φορές την εβδομάδα.

Λοιπά: Βλ. εισαγωγή.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

CIF CANDIOLI/Instituto Profilatoco Farmaceutico Candioli Italia: med.shamp 0.276% + 0.368% fl x 150ml

ΠΕΡΜΕΘΡΙΝΗ
Permethrin

Ενδείξεις: Φθειρίωση τριχωτού κεφαλής.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Κνησμός και ερύθημα στο σημείο εφαρμογής.

Δοσολογία: Μετά από λούσιμο με κοινό σαμπουάν εφαρμόζεται στο τριχωτό της κεφαλής για 10 λεπτά και ακολουθεί λούσιμο καθαριότητας.

Λοιπά: Βλ. εισαγωγή.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

NIX/Ωμεγα: cr.ext.us 1% fl x 56g

ΦΑΙΝΟΘΡΙΝΗ
Phenothrin

Ενδείξεις: Φθειρίωση τριχωτού κεφαλής, σώματος και εφηβαίου.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Δερματίτιδα εξ επαφής.

Προσοχή στη χορήγηση: Κατά την εφαρμογή να προστατεύονται οι οφθαλμοί και οι βλεννογόνοι. Δεν θα πρέπει να χρησιμοποιείται εφόσον υπάρχει λύση της συνεχείας του δέρματος ή δευτερογενής μόλυνση. Σε παιδιά <6 μηνών μπορεί να χορηγηθεί μόνο κάτω από ιατρική επίβλεψη. Δεν είναι γνωστή η επίδραση στην κύηση και τη γαλουχία.

Δοσολογία: Απλώνεται σε στεγνά ή βρεγμένα μαλλιά στις ρίζες και σε όλο το μήκος της τρίκας. Η γέλη αφήνεται να δράσει για 30', ενώ η λοσιόν για 10-15' και ακολουθεί λούσιμο με το σαμπουάν και μετά ξέπλυμα και χτένισμα με λεπτή χτένα μέχρι να απομακρυνθούν τα νεκρά παράσιτα. Μετά από 8 ημέρες επαναλαμβάνεται η ίδια διαδικασία. Εάν χρειαστεί, μπορεί να χρησιμοποιηθεί και σε διάστημα συντομότερο των 8 ημερών, όχι πάντως περισσότερο από 2 φορές την εβδομάδα.

Λοιπά: Βλ. εισαγωγή.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

IVALITEN/Lavipharm: gel.ext.us 0.3% tub x 150 ml- lot 0.4% fl x 150ml- med.shamp 0.05% fl x 100ml, 0.4% fl x 150ml

SITEM/Ivna: lot 0.3% fl x 150ml- med.shamp 0.4% fl x 150ml

13.4 Αντιαλλεργικά - Αντικνηστώδη - Τοπικά αναισθητικά

13.4.1 Αντιαλλεργικά

Χρησιμοποιούνται τα αντιισταμινικά χορηγούμενα συστηματικώς (βλ. κεφ. 3.5). Είναι περισσότερο αποτελεσματικά σε δερματοπάθειες που οι εκδηλώσεις τους οφείλονται στην απελευθέρωση ισταμίνης, σεροτονίνης και παρεμφερών ουσιών. Τέτοιες, είναι η κνίδωση, η μελαγχρωματική κνίδωση και η ατοπική δερματίτιδα. Για την αντικνηστώδη δράση τους χορηγούνται επίσης και σε κνησμώδεις δερματοπάθειες, όπως είναι η ομάδα του εκζέματος, η νευροδερματίτιδα, η κνύζα κ.ά.

Τοπική χρήση αντιισταμινικών δεν συνιστάται (αμφισβητήσιμη αποτελεσματικότητα, κίνδυνος αντιδράσεων υπερευαισθησίας και φωτοευαισθησίας), εκτός από ορισμένες περιπτώσεις κνύζας ή παρασιτικής κνήφης, εμπειρικά σε νυγμούς εντόμων και σε κάποιες περιπτώσεις κνησμού ή αλλεργικών εκδηλώσεων. Εφαρμόζονται με επαλείψεις μία ή περισσότερες φορές την ημέρα με προστασία της περιοχής από την επίδραση του ηλιακού φωτός. Η χρήση τους πρέπει να αποφεύγεται σε γνωστή υπερευαισθησία σε κάποιο από τα φάρμακα. Για την κύηση και τη γαλουχία δεν υπάρχουν δεδομένα.

Τα κορτικοστεροειδή εφαρμόζονται τοπικώς σε διάφορες φλεγμονώσες παθήσεις του δέρματος, που δεν οφείλονται σε μικρόβια, όπως λ.χ. στο έκζεμα, σε άλλες ανθεκτικές δερματοπάθειες, όπως ο χρόνιος δισκοειδής ερυθηματώδης λύκος, ο απλός χρόνιος λειχήν και σε μερικές περιπτώσεις αλωπεκίας (λ.χ. γυροειδής). Δεν έχουν αξία ή και αντενδείκνυται στην κνίδωση, τη ροδόχρου ακμή, την ψωρίαση (πλην ειδικών ενδείξεων), την κοινή ακμή και τον αγνώστου φύσεως κνησμό (βλ. και 13.2).

Φαρμακευτικά προϊόντα:**Hydroxyzine Hydrochloride**

ATARAX/UCB: gel.ext.us 5% tub x 20g

Dimetindene MaleateFENISTIL/Novartis: gel.ext.us 0.1% tub x 30g-
emul.ext.u 0.1% fl x 8ml**Promethazine**

PHENERGAN/Aventis: cr.ext.us 2% tub x 30g

13.4.2 Αντικνησώδη

Ο κνησμός μπορεί να οφείλεται σε τοπική βλάβη του δέρματος, συστηματική νόσο ή σε ψυχική διαταραχή. Η αντιμετώπισή του θα πρέπει να είναι αιτιολογική. Συμπτωματικώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν κομπρέσες με νερό (σε οξείες δερματίτιδες) ή αβεστόνερο και έλαιο ελαιών ή διαλύματα αργιλίου (φλεγμονώδεις καταστάσεις, ηλιακά ή θερμικά εγκαύματα), διάλυμα καλαμίνης (κνηστώδεις γενικών καταστάσεις), νερό και ξύδι σε ίσους όγκους (κνίδωση), διάλυμα μινθόλης 0.5%, σαλικυλικού οξέος 0.5% και φαινόλης 0.25% σε ίσα μέρη αλκοόλης και ύδατος (γεροντική κνύζα). Σε ορισμένες περιπτώσεις κνησμού μπορούν να χρησιμοποιηθούν, σε συστηματική χορήγηση αντιισταμινικά (βλ. κεφ.3.5) ή κορτικοστεροειδή (βλ. κεφ.6.4) ή αντιισταμινικά τοπικώς (βλ.13.4.1).

13.4.3 Τοπικά αναισθητικά

Χρησιμοποιούνται για την ανακούφιση επώδυνων καταστάσεων, όπως π.χ. σε αφθώδη ή ερπητική στοματίτιδα, έρπητα των γεννητικών οργάνων, σε ερεθισμό μετά από χρήση ποδοφυλλίνης σε οξυτενή κονδυλώματα, κνύζη των γεννητικών οργάνων, ορισμένες παθήσεις του δακτυλίου του ορθού (βλ. και κεφ.1.7), κλπ. Μπορούν να προκαλέσουν αλλεργικές δερματίτιδες εξ επαφής ή ευαισθητοποίηση καθώς και γενικευμένες αντιδράσεις. Γι' αυτό η χρήση τους θα πρέπει κατά το δυνατό να αποφεύγεται. Συνήθως χρησιμοποιούνται η λιδοκαΐνη και η πριλοκαΐνη (βλ. κεφ. 15.1).

13.5 Φάρμακα κατά της ακμής

Τα φάρμακα που χρησιμοποιούνται (τοπικώς ή συστηματικώς) έχουν σκοπό την καταπο-

λέμηση της σημηγατόρροιας και της φλεγμονής. Πριν από τη χορήγηση οποιουδήποτε φαρμάκου επιβάλλεται η εκτίμηση της κλινικής βαρύτητας της ακμής.

13.5.1 Τοπικά φάρμακα

Χρησιμοποιούνται αντισηπτικά, κερατολυτικά (τρετινοΐνη, υπεροξειδίο του βενζοϋλίου), αζελαϊκό οξύ, ανταπαλένη, ρετινοειδή και ορισμένα αντιμικροβιακά (ερυθρομυκίνη, τετρακυκλίνη, κλινδαμυκίνη, ναυφλοξασίνη, μετρονιδαζόλη). Τα τελευταία χρησιμοποιούνται σε αλκοολικά διαλύματα 1-2% και σε συνδυασμό με ρετινοϊκό οξύ (θεωρείται ότι ενισχύεται η δράση τους).

Το υπεροξειδίο του βενζοϋλίου είναι φαγεσворολυτικό και παραλλήλως έχει αποφολιδωτική και μικροβιοκτόνο δράση. Το αζελαϊκό οξύ δρα ως φαγεσворολυτικό και μικροβιοκτόνο. Τα ρετινοειδή (τρετινοΐνη και ισοτρετινοΐνη) είναι παράγωγα της βιταμίνης A και αποδείχθηκαν χρήσιμα στη θεραπεία της κοινής ακμής, όπου ασκούν κερατολυτική και φαγεσворολυτική δράση. Η ανταπαλένη αποτελεί συνθετικό παράγωγο του ναφθοϊκού οξέος και είναι ουσία ανάλογη των ρετινοειδών. Η δράση της ανταπαλένης είναι παρόμοια της τρετινοΐνης, τόσο από πλευράς θεραπευτικών ενεργειών, όσο και ανεπιθυμητών ενεργειών, περιλαμβανομένων και της τερατογενούς δράσης. Εναλλακτικώς εφαρμόζονται τοπικώς ορισμένα αντιμικροβιακά κυρίως σε φλεγμονώδη ακμή.

Γενικώς στην ακμή σήμερα αντενδείκνυται η τοπική εφαρμογή σκευασμάτων θείου (υπάρχουν όμως ακόμα υποστηρικτές του), κορτικοστεροειδών, ρεσορκινόλης και σκευασμάτων με λιπαρή βάση (αλοιφές, φυράματα κλπ.).

AZEΛΑΪΚΟ ΟΞΥ
Azelaic Acid

Ενδείξεις: Ανακούφιση από την ήπια έως μέτριας βαρύτητας κοινή ακμή.

Αντενδείξεις: Κύηση, γαλουχία, επαφή με τα μάτια.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Τοπικός ερεθισμός, σπανίως φωτοευαισθησία.

Δοσολογία: Επάλειψη των βλαβών πρωί-βράδυ.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

ALENZANTYL/Χρυσια Αλφα: cr.ext.us 20% tub x 60g

AZELDERM/Kieva: cr.ext.us 20% tub x 30g

CEVIGEN/Bros: cr.ext.us 20% w/w tub x 30g, x 60g

EXAZEN/Vocate: cr.ext.us 20% w/w tub x 30g, x 60g

NORESIN/Genepharm: cr.ext.us 20% w/w tub x 30g, x 60g

SKINOREN/Schering: cr.ext.us 20% tub x 30g

ZUMILIN/Farmedia: cr.ext.us 20% tub x 60g

ΑΝΤΑΠΑΛΕΝΗ Adapalene

Ενδείξεις: Κοινή ακμή.

Αντενδείξεις: Κύηση και γαλουχία.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Ερεθισμός δέρματος και κνησμός.

Προσοχή στη χορήγηση: Να λαμβάνονται μέτρα αντισύλληψης. Να μην έρχεται σε επαφή με τα μάτια, τους ρύθωνες και τους βλεννογόνους της περιοχής. Να μην συγχορηγείται με άλλα ρετινοειδή, στυπτικά ή ερεθιστικά φάρμακα. Να αποφεύγεται η παρατεταμένη έκθεση στον ήλιο.

Δοσολογία: Εφαρμογή λεπτού στρώματος αλοιφής μια φορά την ημέρα πριν από την κατάκλιση μετά από καλό καθαρισμό. Δεν χορηγείται σε νεογνά και παιδιά.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

ADAFERIN/Galderma: gel.ext.us 0.1% tub x 30g- cr.ext.us 0.1% tub x 30g

ΒΕΝΖΟΥΛΙΟΥ ΥΠΕΡΟΞΕΙΔΙΟ Benzoyl Peroxide

Ενδείξεις: Κοινή ακμή.

Αντενδείξεις: Παρουσία εκδορών ή τραυμάτων.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Έντονος τοπικός ερεθισμός και απολέπιση με τάση εκζεματοποίησης (κνησμός, ραγάδες), αλλεργικές εκδηλώσεις.

Προσοχή στη χορήγηση: Να αποφεύγεται εφαρμογή πλησίον των οφθαλμών, του στόματος και η επαφή με βλεννογόνους,

καθώς και μακρά παραμονή του στο δέρμα (αυξημένος κίνδυνος ερεθισμού και απολέπισης). Μπορεί να λευκάνει ή να αποχρωματίζει τα υφάσματα. Να αποφεύγεται ταυτόχρονη εφαρμογή του με τοπικές θεραπείες της ακμής που περιέχουν παράγωγα της βιταμίνης Α.

Δοσολογία: Εφαρμογή 1-2 φορές ημερησίως.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

BENZAC-W/Galderma: gel.ext.us 5% tub x 60g

BREVOXYL/Gabriel Health: cr.ext.us 4% w/w tub x 40g

ΕΡΥΘΡΟΜΥΚΙΝΗ Erythromycin

Ενδείξεις: Κοινή φλεγμονώδης ακμή. Λοιπές βλ. κεφ. 5.1.7.

Αντενδείξεις: Κύηση, γαλουχία.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Τοπικές αντιδράσεις υπερευαισθησίας.

Προσοχή στη χορήγηση: Να αποφεύγεται γύρω από τους οφθαλμούς και τραυματισμένες ή φλεγμονώδεις επιφάνειες. Κίνδυνος αθροιστικής ερεθιστικής δράσης εάν συγχορηγείται με μερικά άλλα μέσα, όπως φαρμακευτικοί σάπωνες ή αλκοολούχα καλλυντικά προϊόντα (κυρίως απολεπιστικές ουσίες).

Δοσολογία: Εφαρμογή ανά 12 ώρες (π.χ. πρωί και βράδυ).

Φαρμακευτικά προϊόντα:

ACNE HERMAL/Olivos: emul.ext.u 1% tub x 25g + tub x 7.5g(color) - sol.ext.us 1.63% w/v ή 2%w/w fl x 25ml

ΙΣΟΤΡΕΤΙΝΟΪΝΗ Isotretinoin

Ενδείξεις: Ήπια έως μέτρια, φλεγμονώδης και μη ακμή. Λοιπές βλ. 13.5.2.

Δοσολογία: Επάλειψη 1-2 φορές την ημέρα.

Λοιπά: Βλ. Τρετινοΐνη.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

AKNESIL/Farmanic: gel.ext.us 0.05% tub x 30g, x 60g

ISOSKIN/Biospray: gel.ext.us 0.05% tub x 30g

ISOTRON/Farmanic: gel.ext.us 0.05% tub x 30g

NOVACNE/Νοβοφαρμ: gel.ext.us 0.05% w/w tub x 30g

STIEFOTREX/Gabriel Health: gel.ext.us 0.05%
tub x 30g
TRETIN/Γερολυματος: gel.ext.us 0.05% tub
x 30g

ΚΛΙΝΔΑΜΥΚΙΝΗ ΦΩΣΦΟΡΙΚΗ Clindamycin Phosphate

Ενδείξεις: Ακμή, ιδιαίτερα η φλεγμονώδης και βλατιδοφλυκταινώδης. Λοιπές βλ. κεφ. 5.1.8 & 7.5.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Τοπικές αντιδράσεις υπερευαισθησίας.

Προσοχή στη χορήγηση: Να αποφεύγεται γύρω από τους οφθαλμούς, σε τραυματικές ή φλεγμονώδεις επιφάνειες και σε βλεννογόνους. Σε άτομα με ιστορικό κολίτιδας ή αλλεργικών εκδηλώσεων. Σε περίπτωση συνδυασμένης χρήσης και άλλων φαρμάκων για την ακμή, αυτά να εφαρμόζονται σε διαφορετική ώρα του 24ώρου. Ανά 2-3 μήνες να διακόπτεται η χρήση για 2-3 εβδομάδες για τη μείωση του κινδύνου ανάπτυξης αντοχής. Δεν έχει αποδειχθεί η ασφάλεια και αποτελεσματικότητα σε παιδιά <12 ετών.

Δοσολογία: Εφαρμογή στα σημεία των βλαβών πρωί-βράδυ.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

ARFAREL/Farmanic: sol.ext.us 1% fl x 30ml
BOROPHEN/Dekaz: sol.ext.us 1% fl x 30ml
BOTAMYCIN-N/Biospray: sol.ext.us 1% fl x 60ml
DALACIN C/Pfizer: lot 1% fl x 30ml- sol.ext.us 1% fl x 30ml- gel.ext.us 1% tub x 30g
FOUCH/Rafarm: sol.ext.us 1% fl x 30ml
SOTOMYCIN/Bros: sol.ext.us 1% fl x 60ml
TOLIKEN/Φαρμεξ: lot 1% fl x 25ml
UPDERM/Genepharm: gel.ext.us 1% tub x 30g - sol.ext.us 1% fl x 30ml
YGIELLE/Frezyderm: sol.ext.us 1% fl x 30ml- gel 1% tub x 30g

■ Σε συνδυασμό

Clindamycin Phosphate + Benzoyl Peroxide **N**
INDOXYL/Gabriel Health: gel.ext.us (1+5)%
w/w tub x 25g

ΜΕΤΡΟΝΙΔΑΖΟΛΗ Metronidazole

Ενδείξεις: Σοβαρές καταστάσεις ροδόχρου ακμής. Λοιπές βλ. 13.5.1 και κεφ.1.1.4, 5.1.16, 7.5, 12.3.2.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Παροδικός ερεθισμός και ξηρότητα του δέρματος, δακρύρροια εάν εφαρμοσθεί κοντά στα μάτια. Δεν έχουν αναφερθεί ανεπιθύμητες ενέργειες που εμφανίζονται με τη συστηματική χορήγηση, διότι απορροφάται ελάχιστα από το δέρμα.

Προσοχή στη χορήγηση: Να μην εφαρμόζεται κοντά στα μάτια. Σε κύηση και γαλουχία να σταθμιστούν τα αναμενόμενα οφέλη με τους πιθανούς κινδύνους.

Δοσολογία: Τοπική εφαρμογή 2 φορές την ημέρα πρωί και βράδυ. Η διάρκεια της αγωγής να μην υπερβαίνει τις 9 εβδομάδες.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

EMEDAL/Target: gel.ext.us 0.75% tub x 30g
ROBAZ/Galderma: gel.ext.us 0.75% w/w tub x 30g
ROSICED/Pierre-Fabre: cr.ext.us 0.75% w/w tub x 30g

ΝΑΝΤΙΦΛΟΞΑΣΙΝΗ Nadifloxacin

N

Ενδείξεις: Τοπική θεραπεία ήπιων έως μέτριων φλεγμονωδών μορφών κοινής ακμής (βλατιδοφλυκταινώδης ακμή, βαθμού I-II).

Αντενδείξεις: Γαλουχία.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Κνησμός, καύσος, ξηροδερμία, δερματίτιδα εξ επαφής, έξαψη, κνίδωση, υπόχρωση δέρματος.

Αλληλεπιδράσεις: Δεν αναμένονται.

Προσοχή στη χορήγηση: Να αποφεύγεται η επαφή με τα μάτια και τραυματισμένο δέρμα, καθώς και η έκθεση στον ήλιο ή την τεχνητή ακτινοβολία (λ.χ. λάμπες UV). Να διακόπτεται η χορήγηση αν εμφανισθούν αντιδράσεις υπερευαισθησίας. Η συγχορήγηση άλλων ουσιών (στυπτικών, αλκοολούχων κλπ) μπορεί να αυξήσει τον δερματικό ερεθισμό.

Δοσολογία: Επάλειψη των βλαβών δύο φορές την ημέρα για διάστημα μέχρι 8 εβδομάδων. Να μη χρησιμοποιείται σε άτομα <14 ετών.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

NADIXA/Ferrer-Galenica: cr.ext.us 1% tub x 25g

ΤΕΤΡΑΚΥΚΛΙΝΗ ΥΔΡΟΧΛΩΡΙΚΗ Tetracycline Hydrochloride

Ενδείξεις: Κοινή ακμή ήπιας ή μέσης βαρύτητας. Λοιπές βλ. 13.5.2 και κεφ. 5.1.10.

Αντενδείξεις: Κύηση, γαλουχία.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Παροδική κίτρινη χρώση του δέρματος και αμαύρωση των θυλάκων. Οι περιοχές εφαρμογής φωσφορίζουν στη υπεριώδη ακτινοβολία. Τοπικές αντιδράσεις υπερευαίσθησίας.

Προσοχή στη χορήγηση: Να μην εφαρμόζεται στους οφθαλμούς και στους βλεννογόνους στόματος και ρινός. Να μη χρησιμοποιείται μαζί με άλλα τοπικά ή συστηματικά χορηγούμενα αντιμικροβιακά.

Δοσολογία: Επάλειψη και εντριβή της περιοχής 2-3 φορές την ημέρα.

Λοιπά: Βλ. Τετρακυκλίνη κεφ. 5.1.10.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

IMEX/Γ. Σαράντης: oint.ext.u 3% tub x 20g

TETRAC/Zwitter: oint.ext.u 3% w/w tub x 20g

ΤΡΕΤΙΝΟΪΝ* Tretinoin

Ενδείξεις: Μη φλεγμονώδης κοινή ακμή ή φλεγμονώδης με κύριο χαρακτηριστικό τους φαγέσωρες, τις βλατίδες και τις φλύκταινες. Τοπική θεραπεία βλαβών σε φωτοευσαίσθητα δέρματα από χρόνια έκθεση στον ήλιο (φωτογήρανση) εάν αποχύσει η αποφυγή της έκθεσης. Λοιπές βλ. κεφ. 8.6.6.

Αντενδείξεις: Κύηση, έκζεμα, τραύματα δέρματος.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Έντονος τοπικός ερεθισμός, ερυθρότητα, απολέπιση, ραγάδες, αλλαγή μελαγχρώματος, υποκειμενική δυσφορία, φωτοευσαισθησία.

Προσοχή στη χορήγηση: Να μη χρησιμοποιείται σε εγκύους (να λαμβάνονται μέτρα αντισύλληψης). Να αποφεύγεται η εφαρμογή πλυσίον των οφθαλμών ή του στόματος και στους βλεννογόνους και η έκθεση της πάσχουσας περιοχής στον ήλιο (ή υπεριώδη ακτινοβολία). Να μην εφαρμόζεται συγχρόνως με άλλο αποβολικό φάρμακο.

Δοσολογία: Επάλειψη μια φορά την ημέρα ή κάθε δεύτερη ημέρα για 4-8 ώρες. Να προηγείται απαραίτητα δοκιμαστική ε-

πάλειψη σε περιορισμένη δερματική περιοχή για τον έλεγχο ανοχής του φαρμάκου.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

AIROL/Pierre Fabre: cr.ext.us 0.05% tub x 20g

* ή Ρετινοϊκό οξύ (Retinoic Acid)

13.5.2 Συστηματικός χορηγούμενα

Η χορήγηση φαρμάκων συστηματικώς δικαιολογείται μόνο σε μέσης και μεγάλης βαρύτητας περιπτώσεις ακμής. Σε βαριά φλυκταινώδη μορφή της κοινής ακμής (acne vulgaris) χορηγούνται κυρίως οι τετρακυκλίνες **δοξυκυκλίνη** σε δόση 50-100mg ημερησίως, **μινοκυκλίνη** σε δόση 100mg ημερησίως και **τετρακυκλίνη** ή **οξυτετρακυκλίνη** σε δόση 500mg δύο φορές ημερησίως. Οι τετρακυκλίνες θεωρούνται το φάρμακο εκλογής και είναι ασφαλείς για μακροχρόνια θεραπεία (βλ. κεφ. 5.1.10).

Χορήγηση **κορτικοστεροειδών** (συστηματικώς ή σε τοπικές εγχύσεις) μπορεί να γίνει για περιορισμένο χρονικό διάστημα σε βαριές περιπτώσεις οζώδους-κυστικής ακμής.

Στην ανδρογενετική ακμή χορηγούνται **αντιανδρογόνα** (βλ. κεφ. 6.5.1.2 και 6.5.2.5).

Σε βαριά οζώδη-κυστική μορφή με φλεγμονώδεις αλλοιώσεις που δεν ανταποκρίνεται σε άλλες θεραπείες χορηγείται η ισοτρετινοΐνη, ισομερές της τρετινοΐνης. Πρόκειται για φάρμακο τερατογόνο και η χρήση του θα πρέπει να σταθμίζεται με ιδιαίτερη προσοχή.

ΙΣΟΤΡΕΤΙΝΟΪΝΗ Isotretinoin*

Ενδείξεις: Βαριές μορφές ακμής (όπως η οζώδης ή η συρρέουσα ακμή ή η ακμή με κίνδυνο μόνιμων ουλών), που ανθίστανται σε επαρκείς θεραπευτικούς κύκλους συνήθους αγωγής με συστηματικά χορηγούμενα αντιμικροβιακά και τοπική θεραπεία. Λοιπές βλ. 13.5.1.

Αντενδείξεις: Μη φλεγμονώδης φαγεσωρική ακμή, ήπια φλεγμονώδης ακμή. Ηπατοπάθεια, νεφρική ανεπάρκεια, υπερχοληστερόλη, υπερχολερυθρίωση, υπερχολερυθρίωση Α, ταυ-

τόχρονη θεραπεία με τετρακυκλίνες. Κύηση-γαλουχία, γυναίκες αναπαραγωγικής ηλικίας, εκτός εάν πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις του προγράμματος αποφυγής κύησης (βλ. εγκεκριμένους όρους χορήγησης του φαρμάκου). Άτομα <12 ετών (έχουν παρατηρηθεί οστικές βλάβες).

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Στην κατάλληλη δοσολογία το φάρμακο είναι συνήθως καλά ανεκτό και, εάν εμφανισθούν, υποχώρουν με την ελάττωση των δόσεων. Συχνότερες είναι εκείνες της υπερβιταμίνωσης Α (βλ. και κεφ. 9.2.1): Ξηρότητα βλεννογόνων (οφθαλμών, ρίνας), χειλίτιδα, απολεπιστική δερματίτιδα, ξηρότητα και λέπτυνση τριχών. Μυαλγίες, αρθραλγίες, φλεγμονώδεις εντερίτιδες. Οστικές αλλοιώσεις (υπεροστώσεις, κλπ.) μετά μακροχρόνια χορήγηση, αύξηση χοληστερίνης, τριγλυκεριδίων, τρανσαμινασών, ουρικού οξέος, αναστρέψιμες συνήθως με τη διακοπή του φαρμάκου.

Προσοχή στη χορήγηση: Το φάρμακο είναι τερατογόνο. Πριν εφαρμοσθεί η θεραπεία θα πρέπει να αποκλεισθεί το ενδεχόμενο κύησης. Απαιτείται αποτελεσματική αντισύλληψη 1 μήνα πριν την έναρξη της θεραπείας, καθ' όλη τη διάρκειά της και 1 μήνα μετά το τέλος της. Θα πρέπει να χρησιμοποιείται μία τουλάχιστον και κατά προτίμηση δύο αλληλοσυμπληρούμενες μορφές αντισύλληψης, ακόμη και αν υπάρχει αμνιόρροια. Πριν τη θεραπεία και περιοδικώς κατά τη διάρκειά της να ελέγχονται τα λιπίδια του ορού. Επίσης να ελέγχονται η νεφρική και ηπατική λειτουργία, ο αριθμός των αιμοπεταλίων και η γενική αίματος. Να αποφεύγεται σύγχρονη τοπική εφαρμογή κερατολυτικών, υπεριώδους ακτινοβολίας, καθώς και έκθεση στον ήλιο. Να μην χορηγείται συγχρόνως βιταμίνη Α. Ασθενείς υπό θεραπεία ακόμη και 1 μήνα μετά τη διακοπή να μη γίνονται αιμοδότες λόγω της τερατογόνου φύσης του φαρμάκου. Σε άτομα που πάσχουν από ξηροφθαλμία (κίνδυνος κερατίτιδας). Επειδή έχουν παρατηρηθεί περιπτώσεις περιορισμένης νυκτερινής όρασης, η έναρξη της οποίας ήταν ορισμένες φορές αιφνίδια και σε σπάνιες πε-

ριπτώσεις εμμένουσα μετά τη θεραπεία, να ενημερώνονται οι ασθενείς και να προειδοποιούνται ώστε να προσέχουν κατά την οδήγηση ή τον χειρισμό μηχανών.

Δοσολογία: Συνήθως 0.5-1 mg/kg/24ωρο για 16-24 εβδομάδες.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

ACCURAN/Alvia: sof.g.caps 10mg x 30, 20mg x 30

ACNOGEN/GENEPHARM/Genepharm: sof.g.caps 10mg x 30, 20mg x 30

A-CNOTREN/Φαρματεν: sof.g.caps 20mg x 30

ISOTROIN/Farmanic: sof.g.caps 10mg x 30, 20mg x 30

REDUCAR/Gap: sof.g.caps 10mg x 30, 20mg x 30

ROACCUTAN/Roche: sof.g.caps 10mg x 30, 20mg x 30

TRETIN/Γερολυματος Π.: sof.g.caps 10mg x 30, 20mg x 30

* ή 13-Cis-retinoic acid

13.6 Φάρμακα κατά της ψωρίασης

Η ψωρίαση είναι χρόνια υποτροπιάζουσα δερματοπάθεια με διαφόρου βαρύτητας κλινικές μορφές (κατά πλάκας, σταγονοειδής, ερυθροδερμική, αρθροπαθητική και φυλκταινώδης, γενικευμένη ή εντοπισμένη στις παλάμες και πέλματα). Ορισμένοι φυσικοί παράγοντες επηρεάζουν την εξέλιξη των βλαβών (υπεριώδης ακτινοβολία και θερμό περιβάλλον τις βελτιώνουν, το ψύχος τις επιδεινώνει). Επίσης η λήψη ορισμένων φαρμάκων όπως λίθιο, κλωροκίνη, β-αποκλειστές, ΜΣΑΦ ή α-MEA μπορεί να ευνοήσουν την εμφάνισή της ή να την επιδεινώσουν.

Στις ελαφρές μορφές εφαρμόζεται μόνο τοπική θεραπεία, ενώ στις βαρύτερες τοπική και συστηματική.

13.6.1 Τοπικά φάρμακα

Περιλαμβάνονται η διθρανόλη, η καλσιποτριόλη, η καλσιτριόλη, διάφορες πίσσες, κορτικοστεροειδή, σαλικυλικά, ρετινοειδή (ταζαροτένη) και συνδυασμοί κυρίως μεταξύ πίσσών και σαλικυλικών.

Η **διθρανόλη** μπορεί να παρασκευασθεί ως αλοιφή σε πυκνότητες 0.1-2% με κίτρινη βαζελίνη ή σε φύραμα Lassar (Zinc oxide 24 g, Salicylic acid 2 g, Starch 25 g, Vaseline 49 g).

Η **καλιποτριόλη** είναι παράγωγο της βιταμίνης D. Δρα πιθανώς καταστέλλοντας την κερατινοποίηση. Η καλιποτριόλη είναι ο μεταβολίτης 1.25-διυδροξυχολκασιφερόλη της βιταμίνης D. Η ταζαροτένη είναι ρετινοειδές το οποίο μετατρέπεται στο δέρμα στη δραστική μορφή του, το ταζαροτενικό οξύ. Πλεονέκτημα των ουσιών αυτών είναι η απουσία οσμής και ο μη χρωματισμός των ενδυμάτων.

Τα **κορτικοστεροειδή** γενικώς πρέπει να αποφεύγονται (μικρή διάρκεια θεραπευτικού αποτελέσματος, κίνδυνος επιδείνωσης από απορρόφηση και συστηματική δράση), μπορούν όμως να χρησιμοποιηθούν σε ορισμένες περιπτώσεις με περιορισμένης έκτασης βλάβες του τριχωτού της κεφαλής, προσώπου, πτυχών και ονύχων (βλ. 13.2).

ΔΙΘΡΑΝΟΛΗ*

Dithranol

Ενδείξεις: Ψωρίαση.

Αντενδείξεις: Γενικευμένη φλυκταινώδης ψωρίαση, ψωριασική ερυθροδερμία, ασταθής φάση κατά πλάκας ψωρίασης.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Τοξική ή αλλεργική δερματίτιδα εξ επαφής, καφεοειδής χρώση του δέρματος (κυρίως του υγιούς), σχηματισμός φαγεσώρων.

Προσοχή στη χορήγηση: Να αποφεύγεται η εφαρμογή σε πτυχές, όσχεο (ερεθιστική δράση), πρόσωπο (χρώση δέρματος). Έναρξη θεραπείας με χαμηλές πυκνότητες και προοδευτική αύξηση τους αναλόγως του αποτελέσματος και της ανοχής.

Δοσολογία: Η διθρανόλη εφαρμόζεται μία φορά την ημέρα: α) Μόνη της αρχίζοντας από μικρές πυκνότητες (0.1%) και προχωρώντας σε μεγαλύτερες (0.2%-0.5% -2%) ανάλογα με την ανοχή. Στην πυκνότητα 2% εφαρμόζεται συνήθως για 15-30 λεπτά και μετά απομακρύνεται το φάρμακο με λήψη λουτρού (σχήμα βραχείας επαφής) β) Σε συνδυασμό με PU-VA (βλ. 13.6.2 Μεθοξαλένη) και γ) Σε συνδυασμό με κορτικοστεροειδή τοπικά.

Παρασκευάζεται υπό μορφή αλοιφής σε πυκνότητες 0.1%, 0.2%, 0.5%, 2% σε βαζελίνη. Η προσθήκη σαλικυλικού οξέος 0.5%-1% παρεμποδίζει την οξειδωση της διθρανόλης. Η διθρανόλη σε πυκνότητα 2-3% σε βαζελίνη εφαρμόζεται στη γυροειδή αλωπεκία τοπικά στο τριχωτό της κεφαλής για 5-30 λεπτά (ακολουθεί καλό πλύσιμο) προκειμένου να προκαλέσει ερεθισμό, 1-2 φορές την εβδομάδα. Η διάρκεια της ερεθιστικής αυτής θεραπείας είναι από 3 έως 6 μήνες ανάλογα με την περίπτωση και υπό την παρακολούθηση ιατρού.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

Παρασκευάζεται από τον φαρμακοποιό σε έκδοχο μόνο τη βαζελίνη.

* ή Ανθραλίνη (Anthraline)

ΚΑΛΣΙΠΟΤΡΙΟΛΗ

Calcipotriol

Ενδείξεις: Ήπια έως μέτρια κατά πλάκας ψωρίαση που καταλαμβάνει μέχρι και το 40% της επιφάνειας του δέρματος. Ειδικά η μορφή διάλυμα για την τοπική θεραπεία της ήπιας έως μέτριας ψωρίασης του τριχωτού της κεφαλής.

Αντενδείξεις: Διαταραχές μεταβολισμού του ασβεστίου.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Τοπικός ερεθισμός, κνησμός, ερύθημα, επιδείνωση της ψωρίασης, φωτοευαισθησία. Σπανίως δερματίτιδα προσώπου και περιτοματική δερματίτιδα.

Προσοχή στη χορήγηση: Να μη χρησιμοποιείται στο πρόσωπο και να μη μεταφέρεται ακούσια σε άλλες περιοχές του σώματος. Να πλένονται τα χέρια πριν και μετά τη χρήση. Αν κορηγούνται άνω των 100 g αλοιφής την εβδομάδα κίνδυνος υπερασβεσταιμίας. Να μη δίνεται ταυτόχρονα με άλατα ασβεστίου.

Δοσολογία: Εφαρμόζεται στις πάσχουσες περιοχές 2 φορές την ημέρα. Μέγιστη εβδομαδιαία δοσολογία ≤100 g. Η αλοιφή χορηγείται και σε παιδιά >6 ετών με μέγιστη εβδομαδιαία δοσολογία ≤50 g σε παιδιά 6-12 ετών και ≤75 g σε παιδιά >12 ετών .

Φαρμακευτικά προϊόντα:

CIPOCAL/Φαρμεξ: cr.ext.u 0.005% tub x 30g-
oint.ext.u 0.005% tub x 30g

DOVONEX/Leo: cr.ext.us 0.005% tub x 30g-
oint.ext.u 0.005% tub x 30g

Calcipotriol Monohydrate

DOVONEX/Leo: sol.ext.us (50μg/1ml) 0.005%
w/v fl x 30ml

ΚΑΛΣΙΠΟΤΡΙΟΛΗ + ΒΗΤΑΜΕΘΑΖΟΝΗ

Calcipotriol + Betamethasone

N

Ενδείξεις: Αρχική τοπική θεραπεία της σταθερής κατά πλάκας κοινής ψωρίασης που μπορεί να αντιμετωπισθεί με τοπική θεραπεία και που καταλαμβάνει μέχρι και το 30% της επιφάνειας του σώματος.

Αντενδείξεις: Διαταραχές μεταβολισμού του ασβεστίου. Λόγω του κορτικοστεροειδούς αντενδείκνυται επίσης στις ακόλουθες περιπτώσεις: Ιογενείς βλάβες του δέρματος, μυκητιασικές ή βακτηριακές δερματικές λοιμώξεις, παρσιπικές λοιμώξεις, δερματικές εκδηλώσεις συσχετιζόμενες με φυματίωση ή σύφιλη, ροδόχρους νόσος, περιτοματική δερματίτιδα, κοινή ακμή, ατροφικό δέρμα, ατροφικές ραβδώσεις, εύθραυστες δερματικές φλέβες, ιχθύωση, ροδόχρους ακμή, έλκη, πληγές, περιπρωκτικός κνησμός και κνησμός των γεννητικών οργάνων. Στη σταγονοειδή, ερυθροδερμική, αποφολιδωτική και φλυκταίνωδη ψωρίαση. Σε βαριά νεφρική ή ηπατική ανεπάρκεια.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Συνήθεις κνησμός, εξάνθημα και αίσθημα καύσου του δέρματος. Ασυνήθεις δερματικός πόνος ή ερεθισμός, δερματίτιδα, ερύθημα, επιδείνωση της ψωρίασης, θυλακίτιδα και μεταβολές του χρώματος στο σημείο εφαρμογής. Σπάνια φλυκταίνωδης ψωρίαση.

Προσοχή στη χορήγηση: Βλ. Καλσιποτριόλη και Κορτικοστεροειδή (13.2).

Δοσολογία: Εφαρμόζεται στην προσβεβλημένη περιοχή μία φορά την ημέρα. Η συνιστώμενη διάρκεια θεραπείας δεν πρέπει να υπερβαίνει τις 4 εβδομάδες. Μέγιστη ημερήσια δόση ≤15

g, μέγιστη εβδομαδιαία ≤100 g. Δεν χορηγείται σε παιδιά και εφήβους <18 ετών.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

Calcipotriol Monohydrate+Betamethasone Dipropionate

DOVOBET/Leo: oint. ext. u (50 mcg + 0.5 mg)
/g tub x 60g

ΚΑΛΣΙΤΡΙΟΛΗ

Calcitriol

N

Ενδείξεις: Ήπια έως μέτρια κατά πλάκας ψωρίαση που καταλαμβάνει μέχρι και το 35% της επιφάνειας του σώματος. Λοιπές βλ. κεφ. 9.2.1.

Αντενδείξεις: Ασθενείς που λαμβάνουν συστηματική αγωγή που επηρεάζει την ομοιοστασία του ασβεστίου, νεφρική ή ηπατική δυσλειτουργία. Υπερασβεσταιμία, διαταραχές μεταβολισμού του ασβεστίου.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Τοπικός ερεθισμός, κνησμός, ερυθρότητα. Σε σοβαρό ερεθισμό ή αλλεργία η χορήγηση διακόπτεται.

Αλληλεπιδράσεις-Προσοχή στη χορήγηση: Ιδιαίτερη προσοχή κατά την εφαρμογή στο πρόσωπο, να αποφεύγεται η επαφή με τους οφθαλμούς και να μη μεταφέρεται ακούσια σε άλλες περιοχές του σώματος. Να πλένονται τα χέρια πριν και μετά τη χρήση. Σε υπερβολική χρήση κίνδυνος υπερασβεσταιμίας. Ιδιαίτερη προσοχή σε τυχόν συγχρήγηση προϊόντων που αυξάνουν τα επίπεδα του ασβεστίου, όπως θειαζιδικών διουρητικών, αλάτων ασβεστίου, υψηλών δόσεων βιταμίνης D. Να μη χρησιμοποιείται στη γαλουχία, σε κύηση μόνον σε απόλυτη ένδειξη.

Δοσολογία: Εφαρμόζεται στις πάσχουσες περιοχές 2 φορές την ημέρα. Μέγιστη ημερήσια δοσολογία ≤30 g. Δεν χορηγείται σε παιδιά.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

SILKIS/Galderma: oint.ext.u 3mcg/g tub x 100g

ΠΙΣΣΑ ΛΙΘΑΝΘΡΑΚΩΝ

Coal Tar

Ενδείξεις: Ψωρίαση, χρόνιο έκζεμα, σμηγ-

ματορροϊκή δερματίτιδα τριχωτού κεφαλής.

Αντενδείξεις: Ερυθρηματώδης λύκος, γενικευμένη φλυκταινώδης ψωρίαση, ψωριασική ερυθροδερμία, φωτοευαίσθητη ψωρίαση (όταν εφαρμόζεται υπεριώδης ακτινοβολία), φωτοευαίσθησία, μολυσμένες ανοικτές βλάβες του δέρματος, υπάρχουσα νεφροπάθεια.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Αλλεργική ή τοξική δερματίτιδα, θυλακίτιδα, ακμοειδές εξάνθημα, φωτοτοξικότητα (βαίνει παραλλήλως προς τη θεραπευτική δραστητικότητα), χρώση δέρματος (και ενδυμάτων), πρόκλιση γενικευμένης φλυκταινώδους ψωρίασης. Έχει αναφερθεί καρδιογένεση.

Δοσολογία: Τοπική εφαρμογή 1-2 φορές την εβδομάδα. Ο συνολικός χρόνος που πρέπει να παραμένει το σαμπουάν στο τριχωτό της κεφαλής είναι 3-5 λεπτά. Να μην εφαρμόζεται για διαστήματα >4 εβδομάδων χωρίς συμβουλή ιατρού.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

EXOREX/Castalia: emul.ext.u 1% fl x 100ml, x 250ml

IONIL/Galderma: med.shamp 4.25% fl x 200ml

TARMED/Gabriel Health: med.shamp 4% (w/w) bottle x 150ml

ΣΑΛΙΚΥΛΙΚΟ ΟΞΥ

Salicylic Acid

Ενδείξεις: Αρχική θεραπεία ήπιας έως μέτριας βαρύτητας ψωρίασης του τριχωτού της κεφαλής.

Αντενδείξεις: Κύηση. Νεογνά, βρέφη και παιδιά <12 ετών. Ανεπάρκεια νεφρών και ήπατος. Σε μη σταθεροποιημένες και φλεγμονώδεις/οξείες μορφές ψωρίασης, όπου η επιδερμίδα είναι θερμή, προκαλεί κνησμό και χειροτερεύει στον ήλιο.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Πολύ συχνά αίσθημα νηγμού και κνησμός, συχνά ξηρότητα, και μείωση ελαστικότητας επιδερμίδας.

Προσοχή στη χορήγηση: Να αποφεύγεται η επαφή του με τα μάτια, τη μύτη, τους βλεννογόνους και το υγιές δέρμα. Μπορεί να ενισχύσει τη διείσδυση (απορρόφηση) άλλων τοπικά εφαρμοζομένων φαρμάκων και δεν πρέπει να συνδυάζεται με άλλα τοπικές εφαρμογές προϊόντα στο τριχωτό της κεφαλής.

Δοσολογία: 8-10 ml διαλύματος επαλείφονται σε λεπτή επίστρωση στο στεγνό δέρμα του τριχωτού της κεφαλής για 10 έως 30 λεπτά και ακολουθεί ξέπλυμα με ζεστό νερό και λούσιμο. Συχνότητα εφαρμογής 2-3 φορές την εβδομάδα, αλλά όχι σε συνεχόμενες ημέρες. Για τη διάρκεια της θεραπείας αποφασίζει ο ιατρός, αλλά εάν χρησιμοποιηθεί η μέγιστη δόση των 2g την ημέρα, δεν πρέπει να επαλείφεται για διάστημα >1 εβδομάδας.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

PSORIMED/Dr.August Wolff: cut.sol 10% bottle x 100ml

SALIPSOR/Verisfield U.K.: cut.sol 10% bottle x 100ml

ΤΑΖΑΡΟΤΕΝΗ

Tazarotene

Ενδείξεις: Κατά πλάκας ψωρίαση ελαφρού ή μέτριου βαθμού, που καταλαμβάνει έως το 10% της επιφάνειας του δέρματος.

Αντενδείξεις: Κύηση, γαλουχία και γυναίκες αναπαραγωγικής ηλικίας. Φλυκταινώδης και αποφολιδωτική ψωρίαση.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Καύσος, κνησμός, ερύθημα, απολέπιση, μη ειδικά εξανθήματα, επιδείνωση της ψωρίασης.

Προσοχή στη χορήγηση: Να μην επαλείφεται σε παρατριμματικές περιοχές, στο πρόσωπο, στο τριχωτό της κεφαλής και σε μη ψωριασικές αλλοιώσεις. Αποφυγή ταυτόχρονης επίλειψης με μαλακτικές ή καλλυντικές ουσίες. Αποφυγή υπερβολικής έκθεσης σε υπεριώδη ακτινοβολία. Να μη χορηγείται σε άτομα <18 ετών.

Δοσολογία: Επαλείφεται λεπτό στρώμα γέλης μια φορά την ημέρα κατά το βράδυ. Διάρκεια θεραπείας μέχρι και 12 εβδομάδες.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

ZORAC/Pierre Fabre: gel.ext.us 0.1% (w/w) tub x 15g, x 60g, 0.05% (w/w) tub x 15g, x 60g

13.6.2 Συστηματικώς χορηγούμενα

Χρησιμοποιούνται σε βαριές περιπτώσεις που ανθίστανται σε άλλες θεραπείες. Περι-

λαμβάνονται η μεθοξαλένη, τα ρετινοειδή, τα κορτικοστεροειδή και ορισμένα ανοσοτροποιοποιητικά φάρμακα.

Η **μεθοξαλένη** είναι φωτοτοξική ουσία που χρησιμοποιείται σε διάφορες δερματοπάθειες.

Ο μεταβολίτης της ετρετινίνης **ακτριετίνη**, όπως και η ισοετρετινίνη, έχει τερατογόνο δράση και θα πρέπει να σταθμίζεται σοβαρώς η χορήγησή της. Να λαμβάνεται επίσης υπόψη η παραμονή τους για μεγάλο χρονικό διάστημα στον οργανισμό.

Τα **κορτικοστεροειδή** δια της συστηματικής οδού φυλάσσονται για σπάνιες περιπτώσεις βαριάς φλυκταινώδους ψωρίασης, που δεν ανταποκρίνονται σε άλλες θεραπείες. Η χρήση τους θα πρέπει να γίνεται σε νοσοκομείο (βλ. κεφ. 6.4.2).

Για τα **ανοσοτροποιοποιητικά** φάρμακα που χρησιμοποιούνται στην ψωρίαση βλ. 13.7.

ΑΚΙΤΡΕΤΙΝΗ Acitretin

Ενδείξεις: Βαριά και εκτεταμένης μορφής ψωρίαση. Επίσης σε διαταραχές της κερατινοποίησης όπως νόσος Darier (θυλακική υπερκεράτωση), ιχθύωση, ομαλός λειχήνας και κερατοδερμίες παλαμών-πελμάτων.

Αντενδείξεις: Σοβαρή ηπατική ή νεφρική ανεπάρκεια, βαριά υπερλιπιδαιμία, συγχωρήση με τετρακυκλίνες, μεθοτρεξάτη, βιταμίνη Α ή άλλα ρετινοειδή. Κύηση, γαλουχία, γυναίκες αναπαραγωγικής ηλικίας (εκτός εάν λαμβάνονται αυστηρά και αποτελεσματικά αντισυλληπτικά μέτρα 4 εβδομάδες πριν την έναρξη της θεραπείας, καθ' όλη τη διάρκειά της και για 2 χρόνια μετά το τέλος της), άτομα <17 ετών.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Επιδείνωση της πάθησης κατά την έναρξη της θεραπείας. Οι συχνότερες είναι συμπτώματα υπερβιταμίνωσης Α (ξηρότητα χειλών, χειλίτιδα, ραγάδες γωνίας στόματος). Ρινωρραγία, επιπεφυκίτιδα με ενδεχόμενη δυσανεξία φακών επαφής. Αύξηση τριχόπτωσης, ευθραυστότητα νυχιών, παρουνυχία. Οι βλάβες αυτές είναι αναστρέψιμες. Μακροχρονίως υπερόστωση και εξωσκελε-

τικές οστεοποιήσεις. Σε νέους >17 ετών πρέπει να παρακολουθούνται στενά οι παράμετροι αύξησης και η ανάπτυξη των οστών, διότι έχουν παρατηρηθεί οστικές διαταραχές με υπεροστώσεις. Παροδική και συνήθως αναστρέψιμη αύξηση τρανσαμινασών, αλκαλικής φωσφατάσης, χοληστερίνης, τριγλυκεριδίων, ιδιαίτερα σε προδιατεθειμένα άτομα.

Αλληλεπιδράσεις: Με τετρακυκλίνη κίνδυνος αύξησης της ενδοκρανιακής πίεσης, με μεθοτρεξάτη κίνδυνος ηπατίτιδας, με βιταμίνη Α ή άλλα ρετινοειδή κίνδυνος υπερβιταμίνωσης Α.

Προσοχή στη χορήγηση: Να αποκλείεται η κύηση προ της θεραπείας, λόγω τερατογόνου δράσης. Σε γυναίκες που είναι ικανές να κυοφορήσουν δεν πρέπει να γίνονται μεταγγίσεις αίματος από άτομα που λαμβάνουν ακτριετίνη. Απαγορεύεται η αιμοδοσία κατά τη διάρκεια της θεραπείας με ακτριετίνη και για ένα χρόνο μετά την αποπεράτωσή της.

Να αποφεύγονται τα οίονοινοματώδη μέχρι και μία εβδομάδα μετά την διακοπή της. Τακτική παρακολούθηση της ηπατικής λειτουργίας και σε επιδείνωσή της προσωρινή ή μόνιμη διακοπή της θεραπείας ανάλογα με την πορεία (βλ. και Αλληλεπιδράσεις).

Δοσολογία: Η δοσολογία πρέπει να εξατομικεύεται. Λαμβάνεται κατά προτίμηση μία φορά την ημέρα με ένα γεύμα ή με λίγο γάλα. Ενήλικες και έφηβοι >17 ετών: Αρχική δόση 25-30 mg την ημέρα. Αν ο ασθενής δεν ανταποκριθεί σε 2-4 εβδομάδες, η δόση μπορεί να αυξηθεί προοδευτικά (αυξάνοντας κατά 10 mg). Σύνηθες δοσολογικό εύρος 25-50 mg την ημέρα (μέγιστη ημερήσια δόση 75 mg). Διατήρηση της δόσης αυτής για 6-8 εβδομάδες. Μετά τον έλεγχο της νόσου, το φάρμακο μειώνεται προοδευτικά έως ότου ανευρεθεί η ατομική δόση συντήρησης. Στις διαταραχές της κερατινοποίησης χρειάζεται συνήθως μακροχρόνια αγωγή με τη μικρότερη δυνατή δόση συντήρησης, η οποία μπορεί να είναι <20 mg/ημέρα και δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 50 mg/ημέρα.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

NEOTIGASON/Roche: caps 10mg x 30, 25mg x 30

ΜΕΘΟΞΑΛΕΝΗ* Methoxsalen

Ενδείξεις: Ψωρίαση, λεύκη, σπογγοειδής μυκητίαση (στάδιο πλακών), ατοπική δερματίτιδα, αγγειακή και ατροφική ποικιλοδερμία, χρόνια επιπολής καλοήθης δερματίτιδα.

Αντενδείξεις: Σοβαρή υπέρταση, νεφρική, καρδιακή και ηπατική ανεπάρκεια, καταρράκτης, πορφυρίες, ερυθρηματώδης λύκος, μελαγχρωματική ξηροδερμία, άτομα υπό θεραπεία με φάρμακα που προκαλούν φωτοευαισθησία (π.χ. γκριζοφουλίβη, φαινοθειαζίνες, σουλφοναμίδες, τετρακυκλίνες, κλπ.).

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Ναυτία, αϋπνία, νευρική κούραση, φωτοδερματίτιδα, μελάγχρωση, κεφαλαλγία, ψυχικές διαταραχές, οιδήματα, ηπατοτοξικότητα. Σε μακροχρόνια θεραπεία μπορεί να προκαλέσει καταρράκτη ή καρκίνο του δέρματος.

Δοσολογία: Χρησιμοποιείται πάντα σε συνδυασμό με έκθεση σε ειδικό μήκος κύματος υπεριώδους ακτινοβολίας (320-400 nm, UV-A) (θεραπεία PUVA). Χορηγούνται εφάπαξ από του στόματος 0.6 mg/kg και μετά 2 ώρες εκτίθεται το άτομο σε υπεριώδη ακτινοβολία για 5-30 λεπτά προοδευτικώς. Η θεραπεία εφαρμόζεται σε εξειδικευμένα δερματολογικά κέντρα. Ο ασθενής σε όλη τη διάρκεια της θεραπείας να προστατεύει τα μάτια του με σκουρόχρωμα γυαλιά.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

MELAOLINE/Uni-Pharma: tab 10mg x 30

* ή 8-Μεθοξυψωραλένη (8-Methoxypsoralen ή 8-MOP)

13.7 Ανοσοτροποποιητικά φάρμακα

Φάρμακα τα οποία στρέφονται κατά της ανοσιακής απάντησης (immune response) ή ανοσοτροποποιητικά χορηγούνται συνήθως σε σοβαρές περιπτώσεις ψωρίασης και εκζέματος.

Συστηματικώς χορηγούνται κυρίως η **μεθοτρεξάτη** σε βαριά ψωρίαση, η **κυκλοσπορίνη** σε βαριά ψωρίαση και βαριά ατοπική δερματίτιδα, η **εφαλιζουμάμπη** παρεντερικώς σε μέτρια έως βαριά ψωρίαση και η **ετανεροσέπτη**, η **αδαλιμουμάμπη** και η **λεφλουνομίδη** σε ψωριασική αρθρίτιδα (βλ. κεφ. 10.5).

Η εφαλιζουμάμπη είναι ανασυνδυασμένο μονοκλωνικό αντίσωμα, το οποίο λαμβάνεται από ωσθήκη κινέζικου κρικτιού (Hamster). Είναι εκλεκτικός αναστολέας της ενεργοποίησης των T-λεμφοκυττάρων.

Τοπικώς χορηγούμενα είναι το **πιμεκρόλιμους** και το **τακρόλιμους** σε ατοπική δερματίτιδα. Δρουν εναντίον κυττοκινών της φλεγμονής, είναι όμως νέα φάρμακα και δεν υπάρχει επαρκής εμπειρία σε μακροχρόνια χορήγηση.

Για τη χρήση των **κορτικοστεροειδών** σε παθήσεις όπως ατοπική δερματίτιδα ή ψωριασική αρθρίτιδα βλ. 13.2 και κεφ. 6.4.

ΕΦΑΛΙΖΟΥΜΑΜΠΗ Efalizumab

N

Ενδείξεις: Μέτρια έως σοβαρή κατά πλάκας ψωρίαση, σε ασθενείς οι οποίοι δεν ανταποκρίθηκαν ή δεν ανέχονται άλλη συστηματική θεραπεία ή φωτοχημειοθεραπεία.

Αντενδείξεις: Ιστορικό κακοήθους νοσήματος, ανοσολογική ανεπάρκεια, ενεργή φυματίωση ή άλλη σοβαρή λοίμωξη, ιδιάζουσες μορφές ψωρίασης (σταγονοειδής, φλυκταινώδης), κύηση και γαλουχία.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Γριπποειδή συμπτώματα, αρθραλγίες, έξαρση των εκδηλώσεων της ψωρίασης ή μετατροπή της σε άλλη μορφή, όπως ψωριασική αρθρίτιδα (να διακόπεται η θεραπεία), λευκοκυττάρωση, θρομβοπενία, φλεγμονώδης πολυριζονευροπάθεια.

Προσοχή στη χορήγηση: Αύξηση του κινδύνου λοιμώξεων και ανάλογη αντιμετώπιση με ενδεχόμενη διακοπή της θεραπείας. Οι ασθενείς δεν πρέπει να εμβολιάζονται με εμβόλια από ζώντες μικροοργανισμούς. Να μη συνδυάζεται με ανοσοκατασταλτικά φάρμακα. Να διακό-

πτεται η θεραπεία σε έξαρση της ψωρίασης ή εμφάνισης άλλης μορφής της (σταγονοειδής, ερυθροδερμική κλπ.), σε θρομβοπενία και σε αντιδράσεις υπερευαισθησίας. Προσοχή σε ηπατική και νεφρική ανεπάρκεια.

Δοσολογία: 700μg/kg υποδορίως ακολουθούμενα από 1mg/kg εβδομαδιαίως. Διάρκεια θεραπείας 12 εβδομάδες. Δεν συνιστάται σε παιδιά και εφήβους <18 ετών.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

RAPTIVA/Serono U.K.: ps.inj.sol 100mg/ml 4 vials + 4pf.syr

ΚΥΚΛΟΣΠΟΡΙΝΗ Ciclosporin

Ενδείξεις: Βαριά ψωρίαση και βαριά ατοπική δερματίτιδα, όταν η συμβατική θεραπεία είναι αναποτελεσματική ή ακατάλληλη. Λοιπές βλ. κεφ. 8.8.2.

Δοσολογία: Ψωρίαση: Αρχικώς 2.5mg/kg σε δύο δόσεις. Βαθμιαία αύξηση αν δεν υπάρξει ανταπόκριση μετά ένα μήνα, κατά 0.5 mg/kg ανά διαστήματα 2 εβδομάδων, αλλά δεν θα πρέπει να υπερβεί τα 5 mg/kg. Ατοπική δερματίτιδα: Αρχικώς 2.5 mg/kg σε δύο δόσεις. Βαθμιαία αύξηση αν δεν υπάρξει ανταπόκριση μετά από 2 εβδομάδες, αλλά δεν θα πρέπει να υπερβεί τα 5 mg/kg.

Λοιπά: Βλ. κεφ. 8.8.2.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

Βλ. κεφ. 8.8.2.

ΜΕΘΟΤΡΕΞΑΤΗ Methotrexate

Ενδείξεις: Βαριά ψωρίαση που προκαλεί αναπηρία και η οποία δεν ανταποκρίνεται επαρκώς σε άλλες μορφές θεραπείας, εφόσον η διάγνωση έχει επιβεβαιωθεί, με βιοψία ή και μετά από δερματολογικό έλεγχο. Λοιπές βλ. κεφ. 8.2.

Δοσολογία: Εναρξη με εβδομαδιαίο δοσολογικό σχήμα είτε από το στόμα, είτε ενδομυϊκώς ή ενδοφλεβίως 10-25 mg ανά εβδομάδα μέχρι να επιτευχθεί επαρκής ανταπόκριση ή με σχήμα διηρημένων

δόσεων από το στόμα 2.5mg/12ωρο για 3 δόσεις που επαναλαμβάνονται εβδομαδιαίως. Να μη γίνει υπέρβαση των 30 mg/εβδομάδα. Μετά την ύφεση της νόσου ακολουθεί προοδευτική μείωση μέχρι τη δόση συντήρησης. Μπορεί να συνδυασθεί με PUVA.

Λοιπά: Βλ. κεφ. 8.2.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

Βλ. κεφ. 8.2.

ΠΙΜΕΚΡΟΛΙΜΟΥΣ Pimecrolimus

N

Ενδείξεις: Ήπιες έως μέτριες περιπτώσεις ατοπικής δερματίτιδας για βραχυχρόνια αντιμετώπιση των συμπτωμάτων ή διαλειπόντως για πρόληψη των εξάρσεων, όταν η θεραπεία με τοπικά κορτικοστεροειδή δεν συνιστάται ή δεν είναι ανεκτή.

Αντενδείξεις: Υπερευαισθησία στα συστατικά του προϊόντος ή σε άλλες μακρολακτάμες.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Αίσθημα καύσου, κνησμός, ερύθημα, πόνος στο σημείο εφαρμογής, θυλακίτιδες, δοθίνες, παράτριμμα, έρπητας απλός ή ζωστήρας, μολυσματική τέρμινθος, απολέπιση, θήλωμα, ξηρότητα, οίδημα και επιδείνωση του εκζέματος.

Αλληλεπιδράσεις: Δεν έχουν αξιολογηθεί επαρκώς. Το φάρμακο μεταβολίζεται με τα ισοένζυμα του κυτοχρώματος P450, λόγω όμως της μικρής απορροφητικότητας από το δέρμα είναι απίθανο να εμφανισθούν σε συγχορήγηση ουσιών που μεταβολίζονται με τα ίδια ένζυμα.

Προσοχή στη χορήγηση: Δεν θα πρέπει να χρησιμοποιείται σε συγγενή ή επίκτητη ανοσοανεπάρκεια ή σε ασθενείς υπό θεραπεία που προκαλεί ανοσοκαταστολή και κατά τη διάρκεια της κύησης. Να μην εφαρμόζεται στους βλεννογόνους, στα μάτια, κάτω από επιδέσεις και σε περιοχές όπου υπάρχουν ιογενείς λοιμώξεις (λ.χ. έρπητας). Να μην χρησιμοποιείται σε δυναμικά κακοήθεις ή προκαρκινωματώδεις βλάβες ή οξείες δερματικές ιογενείς λοιμώξεις. Προφύλαξη από τον ήλιο. Να μη συγχορηγείται με τοπικά κορτικοστεροειδή και άλλα αντιφλεγμο-

νώδη φάρμακα, εκτός από μαλακτικό (μετά από 2 ώρες). Να μη γίνονται εμβολιασμοί κατά τη διάρκεια της θεραπείας. Στη γαλουχία να μην εφαρμόζεται η αλοιφή στους μαστούς. Εάν δεν υπάρχει βελτίωση μετά από 6 εβδομάδες ή σε επιδείνωση της νόσου να διακόπεται.

Δοσολογία: Εφαρμόζεται δύο φορές την ημέρα. Να μη χορηγείται σε παιδιά <2 ετών.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

ELIDEL/Novartis: cream 1% tub x 15g, x 30g, x 100g

ΤΑΚΡΟΛΙΜΟΥΣ Tacrolimus

N

Ενδείξεις: Μέτριες έως βαριές περιπτώσεις ατοπικής δερματίτιδας που δεν ανταποκρίθηκαν ικανοποιητικώς στις συνήθεις θεραπείες, όπως τοπικά κορτικοστεροειδή. Λοιπές βλ. κεφ. 8.8.2.

Ανεπιθύμητες ενέργειες: Βλ. Πιμεκρόλιμους. Επίσης μυρμηκίαση του δέρματος, ερπητικό έκζεμα, δερματική υπερευαισθησία, ιδιαίτερα στο ζεστό και στο κρύο, δυσανεξία στην αλκοόλη, λεμφαδενοπάθεια.

Δοσολογία: Εφαρμόζεται δύο φορές την ημέρα. Ενήλικες και έφηβοι ≥ 16 ετών έναρξη με αλοιφή 0.1% μέχρι τέλειας ίασης. Εάν η κλινική εικόνα το επιτρέπει, μείωση της συχνότητας ή χρήση της αλοιφής 0.03%. Παιδιά ≥ 2 ετών: Χρησιμοποιείται η αλοιφή 0.03% για διάρκεια έως 3 εβδομάδες. Εάν η κλινική εικόνα το επιτρέπει, μείωση της συχνότητας. Δεν χορηγείται σε παιδιά <2 ετών.

Λοπά: Βλ. Πιμεκρόλιμους.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

PROTOPIC/Fujisawa Germany: oint.ext.u 0.03% tub x 30g, 0.1% tub x 30g

ασκούν στην κερατίνη στιβάδα αυξάνουν και τη διαβατότητά της για τα συνδυαζόμενα φάρμακα (βλ. και 13.2.3).

Η **ουρία** εκτός της κερατολυτικής έχει και ενυδατωτική δράση. Χρησιμοποιείται σε πυκνότητα 10% σε έκδοχο κρέμας μόνη της ή σε συνδυασμό με κορτικοστεροειδείς. Είναι χρήσιμη στη θεραπεία του ξηρού δέρματος (ως μαλακτικό) και ορισμένων δερματοπαθειών με απολέπιση (ψωρίαση, ιχθύαση, ατοπική δερματίτιδα, χρόνιο έκζεμα). Μπορεί να προκαλέσει τοπικό ερεθισμό.

Το **σαλικυλικό οξύ** είναι άριστο κερατολυτικό σε πυκνότητα συνήθως 3-15% και σε διάφορα έκδοχα (οινόπνευμα 70°, βαζελίνη, κολλώδιο) ή σε μεγαλύτερες πυκνότητες σε μορφή επιθεμάτων ή εμποτισμένων επιδέσμων ή επικαλιών. Χρησιμοποιείται στη θεραπεία υπερκερατωσικών ή λιπιδωδών καταστάσεων (υπερκερατωσικό έκζεμα, νευροδερματίτιδα, ψωρίαση, πιτυρίδα τριχωτού κεφαλής, ποικιλόχρους πιτυρίαση, ιχθύαση, κλπ.), σκληρύνσεων, κάλων και μυρμηκίων (βλ. και 13.3.3.2). Μπορεί να προκαλέσει τοπικό ερεθισμό και σπανίως αλλεργική δερματίτιδα. Η εφαρμογή του σε εκτεταμένη επιφάνεια και σε παρατεταμένη χρήση ενέχει τον κίνδυνο συστηματικών ανεπιθύμητων ενεργειών από απορρόφηση. Θα πρέπει να αποφεύγεται σε φλεγμονώδες δέρμα, τραυματικές επιφάνειες και περινεογεννητική περιοχή (ερεθιστικό). Να μην χρησιμοποιείται από διαβητικούς. Ασθενείς με σοβαρά κυκλοφορικά προβλήματα θα πρέπει πρώτα να συμβουλευτούν ιατρό.

Κερατολυτική δράση έχουν επίσης τα συστατικά **αλλαντοΐνη, ρεσορκινόλη, προπυλική γλυκόλη, γαλακτικό, κτηρικό, γλυκολικό, μαλικό, πυρουβικό και γλυκουρονικό οξύ**.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

Salicylic Acid

ADAPTOPLAST/Vican: corn.pad 40% 1 παq x 5strips-160mg/unit 1sachet x 2

GALLIFUGO-MEDIPLANTS/Mediplants: sol.ext.us 10% fl x 10ml

ZINO/SSL: imp.gauze 6.4mg (40% w/w) x 6, 38.01mg (40% w/w) x 2

Salicylic Acid+Lactic Acid

DUOFILM/Gabriel Health: sol.ext.us (16.7+ 16.7) % w/w fl x 15ml

13.8 Κερατολυτικά

Τα διάφορα κερατολυτικά χρησιμοποιούνται, είτε **μόνα τους, είτε σε συνδυασμό κυρίως με κορτικοστεροειδή**. Τέτοιοι συνδυασμοί έχουν αποβεί ιδιαίτερος χρήσιμοι σε ορισμένες υπερκερατωσικές καταστάσεις. Πέραν από την ειδική δράση που

Salicylic Acid+Camphor

2 DROP/SSL: sol.ext.us (12.5+3.11) % fl x 10ml

■ **Σε συνδυασμό με κορτικοστεροειδές**

Salicylic Acid + Betamethasone Dipropionate

PROPIOSALIC/Schering Plough: lot 2%+0.05% w/w fl x 30ml - oint.ext.u 3%+0.05% tub x 15g

Salicylic Acid + Flumetasone Pivalate

LOCASALENE/Novartis: oint.ext.u 3%+0.02 % tub x 15g

Salicylic Acid + Triamcinolone Acetonide + Benzalkonium Chloride

OLAMYC/Sanofi-Aventis: tinct fl x 50ml

Urea+ Dexamethasone Sodium Phosphate

URECORTIN/Proel: cr.ext.us tub x 30g

13.9 Φάρμακα κατά των διαταραχών της μελάγχρωσης

Μείωση ή και πλήρης έλλειψη της μελαγχρωστικής παρατηρείται στη λεύκη, φλεγμονώδεις καταστάσεις, εγκαύματα, ουλές και κληρονομικά νοσήματα (αλφισμός).

Το χλόασμα, οι εφηλίδες, ορισμένες φλεγμονώδεις καταστάσεις κατά τη θεραπεία με PUVA και ορισμένα συστηματικά νοσήματα (π.χ. νόσος Addison, πρωτοπαθής χολική κίρρωση, αιμοχρωμάτωση κλπ.) χαρακτηρίζονται από αυξημένη αναπόθεση μελαγχρωστικής. Σε πολλές από τις παραπάνω καταστάσεις (αλφισμός, αχρωμία ουλών, εγκαυμάτων κλπ.) δεν υπάρχει φαρμακευτική θεραπεία. Σε άλλες, π.χ. των συστηματικών νοσημάτων η μελάγχρωση είναι συνηθισμένη με την κύρια νόσο. Στις υπόλοιπες χρησιμοποιούνται διάφορα φάρμακα (τοπικά ή σε συστηματική χορήγηση) με μέτρια όμως αποτελέσματα.

Για τη λεύκη χρησιμοποιείται κυρίως η μεθοξυφαινόλη (βλ. 13.6.2).

Σε υπερχρωστικές καταστάσεις χρησιμοποιείται τοπικά η μεκινόλη. Εφαρμόζεται σε χλόασμα, εφηλίδες και μεταφλεγμονώδη μελάγχρωση. Μπορεί να προκαλέσει τοπικό ερεθισμό και φωτοευαισθησία. Να μην εφαρμόζεται στα βλέφαρα και να αποφεύγεται η έκθεση στον ήλιο. Σε υπερχρωστικές καταστάσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν επίσης διάφορες φωτοπροστατευτικές ουσίες (βλ. 13.10.5).

ΜΕΚΙΝΟΛΗ* Mequinol

Δοσολογία: Τοπική εφαρμογή σε περιορισμένη έκταση μια φορά την ημέρα.

Λοιπά: Βλ. εισαγωγή.

Φαρμακευτικά προϊόντα:

LEUCODININ-M/Uni-Pharma: oint.ext.u 10% tub x 20g

*ή 4-Μεθοξυφαινόλη (4-Methoxyphenol)

13.10 Διάφορα άλλα φάρμακα

13.10.1 Αντιλεπικά

Χρησιμοποιούνται από τη συστηματική οδό κυρίως η δαμόνη, η ριφαμπικίνη και η κλοφαζιμίνη σε διάφορα θεραπευτικά σχήματα και για χρονικό διάστημα ανάλογα με τη μορφή της νόσου. Η χρήση τους απαιτεί ειδική εμπειρία (βλ. και κεφ. 5.1.15, 5.1.17).

13.10.2 Φάρμακα δερματικής λείψανιάσης

Γενικά χρησιμοποιούνται από τη συστηματική οδό οι πεντασθενείς ενώσεις του αντιμονίου (βλ. κεφ. 5.4.2). Σε μερικές περιπτώσεις με μικρή έκτασης βλάβες μπορεί να εφαρμοσθεί κρουπηξία ή ηλεκτροπηξία ή ακόμα και χειρουργική αφαίρεση.

13.10.3 Αντιεφιδρωτικά

Η υπεριδρωσία μπορεί να συνοδεύει διάφορα συστηματικά νοσήματα ή να είναι ιδιοπαθής. Στην πρώτη περίπτωση η αντιμετώπιση είναι αιτιολογική της κύριας νόσου. Στην ιδιοπαθή μπορούν να χρησιμοποιηθούν:

- Φορμαλδεΐδη σε διάλυμα 10-20% (για παλάμες και πέλματα)
- Γλουταρaldeΐδη σε διάλυμα 10% για τα πόδια και 5% για τα χέρια
- Μεθαιναμίνη σε διάλυμα 10% για χέρια και πόδια
- Χλωριούχο αργίλιο σε αλκοολικό διάλυμα 20-25% ή σε υδατικό 20% κυρίως για τις μασάλες
- Χλωριούχο ζirkόνιο σε διάλυμα 20% (σε

απόλυτη αιθανόλη), 12% (σε ισοπροπυλική αλκοόλη) ή 10% (υδατικό) για τις μασχάλες

- Αντιχολινεργικά (π.χ. προπανθελίνη) κυρίως από τη συστηματική οδό
- Σε πιο σοβαρές καταστάσεις το βρωμιούχο γλυκοπυρρόνιο σε διάλυμα 0.05%, ως θεραπεία με ιοντοφορά για την αντιμετώπιση της υπεριδρωσίας παλαμών και πελμάτων.

Η αλλαντοξίνη τύπου Α χρησιμοποιείται στην επιμένουσα μασχαλαία υπεριδρωσία σε ενήλικες και εφήβους >18 ετών, που δεν ανταποκρίνεται σε άλλη θεραπεία (βλ. κεφ. 4.6.2).

13.10.4 Καυστικά

Χρησιμοποιούνται για την καταστροφή ορισμένων δερματικών βλαβών (μυρμηκίες, οξυτενή κονδυλώματα, σαρκία ανώμαλης επιούλωσης) ή ως τοπικά αιμοστατικά. Η χρήση τους απαιτεί ικανή εμπειρία από τον ιατρό για την αποφυγή ενδεχόμενων σοβαρών ανεπιθύμητων ενεργειών. Το υγιές δέρμα πρέπει να προστατεύεται με βαζελίνη κατά την εφαρμογή τους. Τα χρησιμοποιούμενα φάρμακα είναι κυρίως ο νιτρικός άργυρος (πυκνότητας 30-50% σε ραβδία), το δικλωροξεϊκό και τριχλωροξεϊκό οξύ, το κλωριούχο αργίλιο και η φαινόλη (υδατικό διάλυμα 80%).

13.10.5 Φωτοπροστατευτικές ουσίες

Ορισμένες δερματοπάθειες (όπως π.χ. ερυθματώδης λύκος, πολύμορφο εκ φωτός ε-

ρύθημα, χλόασμα, πορφυρίες, ευλογιοειδής ιδρώα, ακτινική δικτύωση, ηλιακή κνίδωση κ.ά.) εκλύονται ή επιδεινώνονται μετά από επίδραση ορισμένου μήκους κύματος της υπεριώδους ακτινοβολίας ή και του ορατού φωτός. Για την αντιμετώπισή τους χρησιμοποιούνται συμπληρωματικά και διάφορες φωτοπροστατευτικές ουσίες (αντιηλιακά). Η επιλογή τους γίνεται σε συνάρτηση με την υποκείμενη νόσο και το φάσμα της ακτινοβολίας που την εκλύει ή την επιδεινώνει.

13.10.6 Διαγνωστικές ουσίες

Οι ουσίες αυτές, ποικίλης φύσης και προέλευσης, χρησιμοποιούνται για τον έλεγχο:

- της κυτταρικής ανοσίας (DNCB, φυματίνη κλπ.)
- της ακεραιότητας των αισθητικών νεύρων στη νόσο του Hansen (ισταμίνη)
- της λειτουργικότητας των συμπαθητικών ιών στη λεύκη (προστιγμίνη) και
- της λειτουργίας των ιδρωτοποιών αδένων (ακετυλχολίνη).

Επίσης:

- στην ανίχνευση αλλεργιογόνων σε περιπτώσεις αλλεργικής δερματίτιδας εξ επαφής, ατοπίας ή αλλεργίας σε φάρμακα (έτοιμη σειρά αλλεργιογόνων για εκτέλεση επιδερμικών δοκιμασιών) και
- σε μικροβιακές παθήσεις για διαγνωστικούς και θεραπευτικούς σκοπούς.